

Հավելված

Հաստատվել է ՀՀ ՎՊ խորհրդի 2010թ.

փետրվարի 19-ի թիվ 6/1 որոշմամբ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՀԱՄԿԻՉ ՊԱԼԱՏ

**«Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առևտրային
կազմակերպության կողմից պետության կարիքների համար գնումների կատարման
նկատմամբ իրականացված վերահսկողության արդյունքների վերաբերյալ**

ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վերահսկողության հիմքը՝ ՀՀ վերահսկիչ պալատի 2009թ. գործունեության տարեկան ծրագիր (կետ 11), ՀՀ վերահսկիչ պալատի խորհրդի 2008թ. դեկտեմբերի 26-ի թիվ 29/6 որոշում:

Վերահսկողության նպատակը՝ «Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության կողմից պետության կարիքների համար գնումների կատարման գործընթացի ուսումնասիրություն:

Վերահսկողության առարկան՝ «Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությանը ՀՀ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների, պետական սեփականության, գույքի կառավարման և օգտագործման հետ կապված գործարքներ, պետության կարիքների համար կազմակերպված մրցույթներ և կնքված պայմանագրեր:

Վերահսկողության օբյեկտ(ներ)ը՝ «Պետական գնումների գործակալություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն:

Վերահսկողության ծավալը՝ Հետևյալ ծրագրերը համարվել են էական և ընդգրկվել վերահսկողության մեջ՝

- 2006-2007-2008թթ. «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին տրամադրված սուբսիդիան 437,672.8 հազ. դրամ (100%),
- 2006-2007-2008թթ. «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված բաց պարբերական կամ նպատակային մրցույթներ (21%),
- 2006-2007-2008թթ. «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված մրցակցային բանակցություններ (20.1%),
- 2006-2007-2008թթ. Լիազոր մարմին ներկայացված բողոքներ և դրանց վերաբերյալ կայացած որոշումներ (100%),

Վերահսկողությունն ընդգրկող ժամանակաշրջան՝ 2006-2007-2008թթ.:

Վերահսկողության կատարման ժամկետը՝ 23.02.2009-13.04.2009թ.:

Վերահսկողության մեթոդաբանությունը՝ Վերահսկողության իրականացման ընթացքում կիրառվել են դիտարկման, ստուգման և վերլուծության ձևը, ինչպես նաև համապատասխանության, ֆինանսական և կատարողական վերահսկողության տեսակները (ընտրանքային):

Վերահսկողության իրականացման ընթացքում յուրաքանչյուր գնում կատարելու ձևի համար սահմանվել է էականության մակարդակ, ինչպես արժեքային իմաստով, այնպես էլ՝ արժեքից անկախ: Արժեքային իմաստով ընտրվել են 50 մլն դրամ և ավելի պայմանագրային արժեք ունեցող գնումները, իսկ արժեքից անկախ՝ ընդգրկվել են պայմանագրեր՝ ըստ կատարված աշխատանքների տեսակի:

Ապացույցների ստացման մեթոդներից կիրառվել են փաստաթղթերի ու ակտիվների ստուգման, ընթացակարգի և գործընթացի ուսումնասիրության, հարցման և հաշվարկման մեթոդները: Իրականացվել է ֆինանսական հաշվետվությունների և համապատասխան տեղեկատվության տարրերի միջև փոխկապակցվածության և/կամ համեմատության վերլուծություն:

Ստուգման ընթացքում կիրառվել են ընտրանքի, տարբեր տվյալների (քանակական և որակական) համադրման մեթոդներ, կատարվել է նախապես պատրաստված հարցաշարերով տարբեր փաստաթղթերի և տվյալների մանրամասն ուսումնասիրություն: Ստուգումներն իրականացվել են նաև ֆիզիկական /չափագրում, գույքագրում/ եղանակով:

Վերլուծության փուլում ամփոփվել, ինչպես նաև վեր են լուծվել վերահսկողության դիտարկման և ստուգման փուլում արձանագրված փաստերը:

Վերահսկողության արդյունքները.

**«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից պետության կարիքների համար
ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների ձեռք բերման գործընթացի
կազմակերպման նպատակով պետական բյուջեից հատկացված սուբսիդիայի
օգտագործման վերաբերյալ**

2006-2007-2008թթ. պետության կարիքների համար ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների գնման գործընթացը մրցույթի կազմակերպման միջոցով պատշաճ կատարելու նպատակով «Պետական աջակցություն «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին» ծրագրով նախատեսված միջոցներից պետության հանձնարարությամբ և որոշված գներով կազմակերպության կողմից որպես նվազագույն շահավետ գնից ցածր գնով ծառայությունների մատուցման արդյունքում կրած վնասի փոխհատուցում, տրամադրվել է համապատասխանաբար՝ 127,031.7 հազ. դրամ, 143,516.1 հազ. դրամ և 145,303.9 հազ. դրամ սուբսիդիա:

Սուբսիդիայի հատկացման պայմանագրում կատարված փոփոխությունների համաձայն մատուցվելիք ծառայությունների արդյունքում կրած վնասի փոխհատուցման համար հատկացված սուբսիդիան 2006թ. կազմել է 141,077.7 հազ. դրամ, 2007թ. 151,291.1 հազ. դրամ: Նվազագույն շահավետ գինը մեկ գործարքի հաշվարկով 2006թ. կազմել է 213,3 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 151,3 հազ. դրամ, 2008թ.՝ 145,3 հազ. դրամ:

Չնայած այն հանգամանքին, որ ՀՀ կառավարության 24.12.2003թ. թիվ 1937-Ն որոշմամբ սահմանվել է, որ սուբսիդիան ուղղված չէ կազմակերպության հիմնական ֆոնդերի կամ դրամազխի ավելացմանը և կազմակերպության ընթացիկ գործունեության արդյունքում գոյացող եկամուտների հավելում է, կազմակերպության կողմից որոշման պահանջը հաշվի չի առնվել և սեփական եկամուտների սխալ հաշվարկման արդյունքում պետական բյուջեից ստացել է ավելի սուբսիդիայի գումարներ:

Կազմված և հաստատված նախահաշիվները տարվա ընթացքում մի քանի անգամ փոփոխվել է, ավելացվել է եկամուտները, սակայն նախահաշվով նախատեսված սուբսիդիայի գումարը չի վերահաշվարկվել և ավելի վճարվածը հետ չի վերադարձվել պետական բյուջե: «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ը եկամուտների և ծախսերի տեսակների նախահաշիվը հաստատելուց և սուբսիդիայի նախատեսված գումարը հատկացնելուց հետո միայն, արդեն իսկ հաստատված նախահաշվում մի քանի անգամ կատարել է փոփոխություն:

2006թ. համար հաստատված նախահաշվում, կազմակերպության կողմից ձեռնարկատիրական գործունեությունից ակնկալվող եկամուտներ չի նախատեսվել, անտեսելով այն հանգամանքը, որ նախորդ տարի նմանատիպ ծառայություններից սեփական եկամուտը՝ ըստ ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմել է 2,212.0 հազ. դրամ: Տարեկան փաստացի ստացված եկամուտը՝ կնքված 334 պայմանագրերից, կազմել է 3,988.0 հազ. դրամ, սակայն նախահաշվում կատարված փոփոխության արդյունքում սեփական եկամուտը ավելացվել է 2,204.0 հազ. դրամով:

Տարեկան հաստատված նախահաշվում, որպես ձեռնարկատիրական գործունեությունից ակնկալվող եկամուտ, չի նախատեսվել նաև 2007թ.: Հաստատված նախահաշվի եկամուտների կազմում տեղ չեն գտել նախորդ ժամանակահատվածում իրականացրած գործունեությունից ստացված եկամուտների տարվա սկզբի մնացորդը, գումարով՝ 62,5 հազ. դրամ, ինչպես նաև սեփական կապիտալի ավելացմանը նպաստող ակտիվների և պարտավորությունների տարբերությունը, գումարով՝ 12,188.9 հազ. դրամ:

Չնայած այն հանգամանքին, որ կազմակերպությունը 2007թ. ընթացքում համայնքների և իրավաբանական անձանց կարիքների համար գնումների կատարման նպատակով, ունեցել է կնքված թվով 258 պայմանագիր, գումարով՝ 2,959.3 հազ. դրամ (առանց ԱԱՀ), 2007թ. չալանավորված սեփական եկամուտը նախահաշվում ավելացել է 2,712.6 հազ. դրամով:

2008թ. կազմակերպությունը ձեռնարկատիրական գործունեությունից եկամուտ է նախատեսել 2,810.5 հազ. դրամ այն դեպքում, երբ նախորդ ժամանակաշրջանում ունեցել է 2,959.6 հազ. դրամ (առանց ԱԱՀ) եկամուտ, իսկ 2008թ. համար համայնքների և իրավաբանական անձանց կարիքների համար գնումների կատարման նպատակով առկա էր թվով 282 կնքված պայմանագիր, գումարով՝ 4,479.3 հազ. դրամ (առանց ԱԱՀ):

2008թ. հաստատված նախահաշվով նախկինում պակաս նախատեսված եկամուտների գումարը ավելացվել է 2,393.4 հազ. դրամով: Փոփոխության արդյունքում նախահաշվով նախատեսված մի շարք ծախսերի նվազմամբ 4,166.6 հազ. դրամ հոդվածափոխությամբ ուղղվել է այլ ծախսերի կատարմանը:

Հաստատված նախահաշիվներում սեփական եկամուտները սխալ հաշվարկելու արդյունքում պետական բյուջեից ավելի ստացված սուբսիդիայի գումարները ուղղվել են սպասարկող տարբեր կազմակերպություններ, ստեղծելով դեբիտորական պարտքեր, որը որպես ակտիվ՝ եկամուտները հաշվարկելիս հաշվի չի առնվել:

2008թ. տարեկան հաստատված եկամուտների և ծախսերի տեսակների նախահաշվով, որպես եկամուտ չի նախատեսվել նաև 2007թ. գործունեությունից ստացված եկամուտների

տարվա սկզբի մնացորդը, գումարով՝ 9,521.1 հազ. դրամ (դրամական միջոցների մնացորդ, դեբիտորական և կրեդիտորական պարտքերի տարբերություն), որը տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանում տնտեսական օգուտների ավելացում է և ձևավորվել է ակտիվների ներհոսքի ու պարտավորությունների նվազման ձևով:

Գործակալության վարչական շենքի պահպանությունը ՀՀ ոստիկանության համապատասխան ծառայության միջոցով իրականացնելու նպատակով ՀՀ կառավարության 06.04.2006թ. թիվ 431-Ա որոշմամբ ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ին տրամադրելու համար ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությանը հատկացվել է 11,597.4 հազ. դրամ: Հարկ է նշել, որ պահուստային ֆոնդից հատկացված միջոցների հաշվին հաստատված նախահաշվում նախատեսվել է ծախսերի ավելացում, աշխատավարձ և աշխատավարձին հավասարեցված այլ վճարումներ հոդվածով՝ 7,800.0 հազ. դրամ, որից հետագայում հոդվածափոխությամբ 1,334.9 հազ. դրամն ուղղվել է այլ ծախսերի կատարմանը: Կատարվել է ոչ նպատակային ծախս, պետական բյուջեից ավելի ստացված սուբսիդիայի գումարը՝ 1,334.9 հազ. դրամ, ենթակա է վերականգնման պետական բյուջե:

2007թ. եկամուտները պակաս պլանավորելու հետևանքով նախահաշվով պակաս եկամուտ է նախատեսվել 14,901.5 հազ. դրամ, իսկ 2008թ. 9,730.4 հազ. դրամ, որը նպաստել է պետական բյուջեից ավելի ֆինանսական միջոցների ստացմանը:

Կազմակերպությունը, ունենալով բավարար միջոցներ, սեփական ծախսերի կատարման համար գումար է ստացել պետական բյուջեից, որը հանգեցրել է տարեվերջին շահույթի ապահովման: 2006թ. եկամուտները պակաս պլանավորելու հետևանքով նախահաշվով պակաս եկամուտ է նախատեսվել 2,204.0 հազ. դրամ, 2007թ.՝ 12,188.9 հազ. դրամ, 2008թ.՝ 9,521.1 հազ. դրամ, որը նպաստել է պետական բյուջեից ավելի ֆինանսական միջոցների ստացմանը: Սեփական եկամուտների մեծությունը պլանավորելու ընթացքում կազմակերպության կողմից հաշվի չի առնվել սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող ակտիվներն ամբողջությամբ (դեբիտորական պարտք, պահեստավորված միջոցներ):

Վերոհիշյալը բավարար հիմքեր է տալիս կարծիք արտահայտելու, որ կազմակերպությունում առկա է պլանավորման ոչ բավարար մակարդակ: Կազմակերպությունը ամբողջությամբ չի տիրապետում իրական հնարավորություններին և ակնկալվող եկամուտներին ու դրանց պլանավորմանը, որը պատճառ է դառնում կազմակերպության կողմից ոչ իրատեսական նախահաշիվների կազմմանը:

Չնայած այն հանգամանքին, որ տարվա ընթացքում եկամուտների և ծախսերի նախահաշվում կատարվել են փոփոխություններ, ավելացվել է նախատեսված եկամուտները, բյուջեից ստացվելիք սուբսիդիան չի նվազեցվել և վերադարձվել պետական բյուջե: Արդյունքում, 2006թ. տարեվերջին կազմակերպության կողմից ապահովվել է 1,870.0 հազ. դրամ գույք շահույթ:

2006-2008թթ. ընթացքում ՊՈԱԿ-ի կողմից իրականացված գործունեության արդյունքում ձևակերպված հաշվապահական հաշվառման փաստաթղթերի, տեղեկանքների և հաշվետվությունների, ինչպես նաև սեփականության իրավունքով գործակալությանը հանձնված հիմնական միջոցների փաստացի առկայության վերաբերյալ անցկացված գույքագրումների վերաբերյալ ակտերի և տեղեկանքների, սեփական հաշվապահական փաստաթղթերի տվյալների ստուգմամբ պարզվել է, որ ներկայացված հաշվետվությունները կազմվել են սխալներով և արժանահավատ չեն:

Չնայած այն հանգամանքին, որ կազմակերպությունը հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների տվյալների արժանահավատությունն ապահովելու նպատակով անցկացրել է ակտիվների և պարտավորությունների գույքագրում, սակայն այն հիմք չի հանդիսացել տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները ճիշտ կազմելու: Կազմակերպության կողմից ներկայացված գույքագրման ակտերում և ֆինանսական հաշվետվություններում բացակայում է ՀՀ վարչապետի հանձնարարականով տեղակայված հատուկ կապի համակարգը՝ իր սարքավորումներով, գումարով՝ 2,853.8 հազ. դրամ: ՀՀ կառավարության 31.10.2002թ. թիվ 1904-Ն որոշմամբ ՊՈԱԿ-ին սեփականության իրավունքով հանձնվել է 14 անվանում գույք, գումարով՝ 939.1 հազ. դրամ, որի համար չկա համապատասխան հիմնավորում:

Կազմակերպության կողմից ֆինանսական հաշվետվություններում չի արտացոլվել որպես պետական բյուջեի նկատմամբ պարտավորություն, գործակալության սեփականությունը հանդիսացող և հաշվեկշռում հաշվառված երկու ավտոմեքենաների (ՎԱԶ 21213 և ԳԱԶ 31029) լրավճարով մեկ այլ ավտոմեքենայի հետ փոխանակումից առաջացած ԱԱՀ-ի գումարը՝ 373.3 հազ. դրամ և եկամտահարկի գումարը՝ 1,386.7 հազ. դրամ, հաշվարկված «Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքի (հոդված 18, կետ 5) համաձայն ֆիզիկական անձից TOYOTA RAV4 մակնիշի ավտոմեքենա ձեռք բերելու դիմաց վճարված 13,866.6 հազ. դրամից:

Չհաշվարկված և հաշվապահորեն չձևակերպված վերը նշված գումարները ենթակա են վերականգնման և վճարման պետական բյուջե, իսկ հաշվառումից դուրս մնացած հիմնական միջոցները՝ ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվառման:

Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ կազմակերպությունում կատարված հաշվապահական գրանցումներում և ֆինանսական հաշվետվություններում առկա են անհամապատասխանություններ: Ներկայացված հաշվետվությունները և տեղեկանքները պարունակում են սխալներ և արժանահավատ չեն:

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ում ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարության աշխատակազմի աուդիտի կողմից ներքին աուդիտի է ենթարկվել կազմակերպության կողմից օգտագործվող, կամ վերջինիս կողմից տրամադրվող ֆինանսատնտեսական բնույթի տեղեկատվության և գրանցումների ճշտությունը, որը պետք է նպաստեր սխալների և կեղծիքների հայտնաբերման համար: Սակայն իրականացրած աուդիտի ընթացքում չի նվազել հաշվետվությունների սխալների և անարժանահավատ տվյալների քանակը: Չի ճշտվել պետական բյուջեից, որպես եկամտի հավելում, ստացված սուբսիդիայի գումարի մեծությունը, սեփական եկամուտների իրական մեծության վերաբերյալ պատկերը, որը պատճառ է դարձել հաշվետվություններում անարժանահավատ տվյալների արտացոլմանը: Իրականացրած աուդիտը կրել է ձևական բնույթ:

Պետական գնումներ

Մրցակցային հիմունքներով պետության կարիքների համար պետական կամ ծառայողական գաղտնիք չպարունակող գնումների կատարման նպատակով պետական գնումների գործակալության կողմից 2006թ. կազմակերպվել է 826 մրցակցային գործընթաց, որից կայացել է 674-ը և կնքվել 51.4 մլրդ դրամ արժեքով պայմանագրեր: 2007թ. կազմակերպվել է 1391 մրցույթ, կայացել է 1209, կնքվել 88.9 մլրդ դրամի պայմանագրեր, իսկ 2008թ. կազմակերպվել է 1420 մրցույթ, կայացել է 1110, կնքվել 71.2 մլրդ դրամի գնման պայմանագրեր: 2007թ. մրցակցային հիմունքներով գնումների կատարման ծավալները 2006թ. համեմատ աճել է 42.1%-ով, սակայն 2008թ. գնումների ծավալը 2007թ. համեմատ նվազել է շուրջ 20%-ով:

2007 թ. կայացած 1209 գնումներից նպատակային մրցույթները կազմել է 631 գնում, պարբերական մրցույթները՝ 29 գնում, գնանշումների ձևով մրցույթները՝ 146 գնում, մրցակցային բանակցությունների ձևով՝ 403 գնում:

2008թ. կայացած 1110 գնումներից նպատակային մրցույթները կազմել է 840 գնում, պարբերական մրցույթները՝ 13 գնում, գնանշումների ձևով մրցույթները՝ 124 գնում, իսկ մրցակցային բանակցությունները՝ 133 մրցույթ:

Պարբերական մրցույթներ

Գործակալության կողմից 2007թ. կազմակերպվել է պարբերական 29 մրցույթ (ապրանքների ձեռք բերում՝ 10 մրցույթ, ծառայություններ՝ 12, աշխատանքներ՝ 7), որին մասնակցել են 25 սուբյեկտներ (ապրանքների ձեռք բերում 15 մասնակից, ծառայություն՝ 8, աշխատանքներ՝ 2), իսկ 2008թ. կազմակերպված 13 մրցույթներին (ծառայությունների ձեռք բերում՝ 9, աշխատանքներ՝ 4) մասնակցել են 22-ը (ծառայությունների ձեռքբերում 14 մասնակից, աշխատանքներ 8):

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ կազմակերպված բազմաթիվ մրցույթներ բաղկացած են տարբեր չափաբաժիններից, իսկ մրցույթին մասնակից կազմակերպությունները հայտ են ներկայացնում կոնկրետ չափաբաժինների համար, ստացվում է, որ մրցույթներին մասնակցությունը կազմում է միջին հաշվով մեկ մասնակից:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված գնման գործընթացի հրապարակային և ոչ խտրական հիմունքներով կազմակերպման, գնման ընթացակարգերը օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության գնահատման նպատակով իրականացված ստուգումից պարզվել է, որ նախատեսված պահանջը բազմիցս խեղաթյուրվել է, չի կատարվել:

Պետական գնումների գործակալության կողմից պետության կարիքների համար թափառող կենդանիների վնասազերծման ծառայությունների ձեռք բերման նպատակով կազմակերպված «ՊԳԳ-ՊԾՁԲ-08/41» ծածկագրով բաց պարբերական մրցույթի հաղթող է ճանաչվել «Դ-ամի-Արգ» ՍՊԸ-ն, մեկ կենդանու վնասազերծման համար առաջարկելով 4.2 հազ. դրամ: Մրցույթի հրավերով նախատեսվել է պահանջ, ըստ որի մասնակիցների կողմից նախորդ ժամանակահատվածում մատուցած մմանատիպ ծառայությունների ընդհանուր ծավալը պետք է հավասար կամ ավելի լիներ 30 մլն դրամից: Հրավերով 30 մլն դրամ շեմ սահմանելը կրել է խտրական բնույթ, քանի որ թափառող կենդանիների վնասազերծման

ծառայություններ նախկինում ձեռք են բերվել բացառապես պետության կողմից և վերը նշված չափով գումարային սահմանափակում դնելը հնարավորություն է տվել այդ մրցույթին մասնակցելու միայն 2006թ. նմանատիպ ծառայություններ ձեռք բերելու նպատակով կազմակերպված գնման գործընթացի արդյունքում հաղթող ճանաչված «Դամի-Արգ» ՍՊԸ-ին: Մրցույթը թափանցիկ չի եղել և արդյունավետություն չի ապահովել, չի ծառայել իր նպատակին, պատվիրատուն սահմանել է այնպիսի չափորոշիչներ, որոնք չեն շահագրգռել մասնակիցներին, այլ համապատասխանել են կոնկրետ ընկերության չափանիշներին: Նման ձևով մրցակցության ապահովումը դրական չի անդրադառնում մասնակիցների կողմից առաջարկվող գների և հայտերի վրա:

Չնայած «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքում առկա է մի շարք դրույթներ, որոնք նախատեսված են պաշտպանություն տրամադրելու հայտ ներկայացնողներին, խտրականությունների դեմ և կանխելու որևէ մասնակցի անարդարացի կերպով մրցակցային առավելություն տրամադրելուն, այնուամենայնիվ, պատվիրատուների կողմից սահմանվել է խտրական բնույթ ունեցող որակավորման չափանիշներ:

«Յունիգրաֆ-իքս» ՍՊԸ-ի կողմից լիազոր մարմին ներկայացրած բողոքը բավարարվել է, որի հետևանքով կայացած մրցույթը համարվել է չեղյալ: Հայտարարված նոր մրցույթում, որտեղ մասնակիցների կողմից նախորդ ժամանակահատվածում մատուցված նմանատիպ ծառայությունների ընդհանուր պահանջվող ծավալը սահմանվել է 7.5 մլն դրամ, հաղթող է ճանաչվել «Յունիգրաֆ-իքս» ՍՊԸ-ն՝ մեկ կենդանու վնասագերծման համար առաջարկելով 2.4 հազ. դրամ: Հատկանշական է, որ «Դամի-Արգ» ՍՊԸ-ն այս դեպքում մեկ կենդանու վնասագերծման համար նախկինում առաջարկված 4.2 հազ. դրամի փոխարեն առաջարկել է արդեն 2.8 հազ. դրամ:

Մրցույթի հրավեր մշակելու համար պատվիրատուները չեն ուսումնասիրել շուկան, պարզելու համար շուկայի հնարավոր առաջարկներն այդ պահանջները բավարարելու համար, չեն պատրաստել հավաստի նախահաշիվներ: Կայացած մրցույթների արդյունքում կնքված պայմանագրերի 4.1 կետով նախատեսվել է պահանջ, ըստ որի պայմանագրով սահմանված յուրաքանչյուր միավորի գինը պետք է պարբերաբար, սահմանված ժամկետներում վերահաշվարկվեր և 5 %-ով ցածր լիներ որոշված շուկայական գնից, բայց ոչ ավելի, քան հարցման արդյունքում ստացված նվազագույն գինը: Գործակալության պետի հրամանով ձևավորված աշխատանքային խմբերի կողմից համապատասխան աշխատանքներ չեն իրականացվել շուկան ուսումնասիրելու ուղղությամբ: Բազմաթիվ դեպքերում կազմակերպություններ ուղարկված հարցումները՝ ապրանքների շուկայական

գները ճշտելու նպատակով, մնացել են անպատասխան: Պետական գնումների գործակալությունում պատշաճ մակարդակով և սահմանված կարգով չի կազմակերպվել նամակների և գրությունների ուղարկման ու ստացման գործընթացը, չի հաշվառվել և հսկվել փաստաթղթաշրջանառությունը: Նամակների ուղարկման գործընթացը կրել է ձևական բնույթ: Արդյունքում, պետության կարիքների համար ապրանքներ են գնվել շուկայականից բարձր գներով, երբեմն՝ մինչև մի քանի անգամ քանակ:

Ուսումնասիրության ընթացքում ստուգող հանձնաժողովի կողմից կատարված բանավոր հարցումներից պարզվել է, որ կազմակերպությունները նման նամակներ գործակալությունից չեն ստացել: Մասնավորապես.

ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի հրամանի համաձայն, պետական բյուջեի միջոցների հաշվին «Սմարթլայն» ՍՊԸ-ից ապրանքների ձեռք բերման գործընթացի նկատմամբ իրականացված հանդիպակաց ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ կնքված ՊԱՊԶԲ -06/122 գլխավոր գնման պայմանագրի շրջանակներում 2007-2008 թթ. ընթացքում ընկերության կողմից մատակարարվել է 374.0 մլն դրամի գրեմական պիտույքներ:

Հանձնաժողովի կողմից կատարված, շուկայում («Սուրմալու», «Փեթակ») առկա գրեմական պիտույքների գների ընտրանքային ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ մի շարք ապրանքների գները էականորեն ավելի ցածր են, քան «Սմարթլայն» ՍՊԸ-ի կողմից պետական հիմնարկներին մատակարարված ապրանքների գները:

Գների համադրումը ըստ ապրանքատեսակների բերված է ստորև.

h -h	Ապրանքի անվանումը	Շուկայում առկա գին. (դրամ) 2009թ	«Սմարթլայն» ՍՊԸ-ի գին. (դրամ) 2008թ.	«Սմարթլայն» ՍՊԸ-ի գին. (դրամ) 2009թ.	Տարբերութ. 2008թ-ի նկատմամբ %	Տարբերութ. 2009թ-ի նկատմամբ %
1	Նոթատետր «Sin Arline» 9*7	250	320	380	28	52
2	Նոթատետր «Sin Arline» Ա-4	400	450	550	12.5	37.5
3	Նշումների թուղթ կաշուն 76,2*	200	250	320	25	60
4	Թղթապանակ «Cool-Grey» 62	1050	1500	1650	42.8	57.1
5	Ընդգծիչ «Flamingo» 1հատ.	125	200	220	60	76

6	Մատիտ սև 12 հատ	250	360	480	44	92
7	Մատիտ «Flamingo» 12հատ.	350	480	600	37.1	71
8	Սոսինձ «Fantastik»	150	260	280	73.3	86.7
9	Գրիչ «Uni-Baal»	600	850	1000	41.6	66.7
10	Գրիչ «Finegrip»	60	100	120	66.6	100
11	Գրիչ-մատիտ	450	650	750	44.4	66.7
12	Թղթապանակ «FIS-RADO»	700	750	900	7.1	28.6
13	Շտրիխ «Cosmik»	300	350	400	16.6	33.3
14	Թուղթ «Pioneer»	1700	1740	1900	2.3	11.8
	Գնային տարբերության միջինացված %-ը				35.7	59.9

Ինչպես երևում է աղյուսակից, ստուգող հանձնաժողովի կողմից շուկայի ուսումնասիրությունը կատարվել է 2009թ., իսկ գների համեմատականը կատարվել է «Սմարթլայն» ՍՊ ընկերության կողմից 2008թ.-ին մատակարարված ապրանքների գների նկատմամբ: Սակայն նույնիսկ այս դեպքում (հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ 2009թ. մարտ ամսից սկսած ապրանքների գները թանկացել են՝ կապված արտարժույթի փոխարժեքի բարձրացման հետ) գնային տարբերությունը կազմում է միջինացված հաշվարկով շուրջ 35.7%: Ելնելով վերոգրյալից, պարզվում է. եթե ժամանակին, պայմանագրի 4.1 կետով նախատեսված պահանջը հրամանով ձևավորված աշխատանքային խմբի կողմից առավել հանգամանալից ուսումնասիրվեր շուկայում առկա գները, հնարավոր կլիներ պետությանը վաճառել գրենական պիտույքներ, տնտեսելով նվազագույնը՝ 98.4 մլն դրամ:

2007-2008թթ.-ին «Նոեմա ֆարմ» ՍՊԸ-ի կողմից մատակարարված ապրանքների գների և նույն ժամանակահատվածում շուկայում գործող գների գնային տարբերությունը 2007թ.-ին կազմել է 17,005.4 հազ. դրամ, իսկ 2008թ.-ին՝ 36,622.4 հազ. դրամ կամ շուկայում առկա գների ճիշտ ուսումնասիրության արդյունքում հնարավոր կլիներ պետության համար

ձեռք բերել դեղորայք՝ տնտեսելով 53,627.8 հազ. դրամ: Գների համադրումը՝ ըստ ապրանքատեսակների բերված է ստորև:

2007թ.

(ՀՀ դրամ)

Գեղի անվանումը	ՀՀ առողջապահության նախարարության վճարած գինը	«Նոեմա Ֆարմ» ՍՊԸ-ն ներքին շուկայից գնել է
Կոլխիցին 1մգ N40	6,504,308.0	1,767,780.0
Տրիֆտազին 5մգ N48	4,499,520.0	1,632,384.0
MD միլ ՖԿՈՒ-3 400գ	13,837,320.0	7,140,000.0
MD միլ ՖԿՈՒ-1 400գ	5,879,657.7	3,175,200.0
Ընդամենը	30,720,805.7	13,715,364.0

2008թ.

(ՀՀ դրամ)

Գեղի անվանումը	ՀՀ առողջապահության նախարարության վճարած գինը	«Նոեմա Ֆարմ» ՍՊԸ-ն ներքին շուկայից գնել է
Կոլխիցին 1մգ N40	1,030,536.0	294,840.0
Կոլխիցին 1մգ N96	23,716,759.5	6,395,400.0
Ֆիկլադոլ 2մգ N48	1,523,676.0	504,900.0
Տրիֆտազին 5մգ N48	8,229,294.9	3,294,252.0
MD միլ ՖԿՈՒ-3 400գ	19,205,592.0	10,080,000.0
MD միլ ՖԿՈՒ-1 400գ	7,736,335.2	4,250,400.0
Ընդամենը	61,442,193.6	24,819,792.0

2007-2008 թթ. ընթացքում «Հինգերորդ անիվ» ՍՊ ընկերության կողմից մատակարարվել է 520,258.6 հազ. դրամի տարբեր տեսակի անվադողեր, յուղեր, քսայուղեր և այլ նշանակության հեղուկ նյութեր: 2007-2008թթ. համաձայնագրերով մատակարարված ապրանքներն ընկերությունը ձեռք է բերել «Մեծ անիվ» ՍՊԸ-ից: Ի դեպ, երկու ընկերություններում 100% բաժնետոմսերը պատկանում են միևնույն հիմնադրին: 2007թ. մարտ-ապրիլ ամիսներին, ընկերությունը աշխատել է պարզեցված հարկով, որի ընթացքում «Մեծ անիվ» ՍՊԸ-ից ձեռք է բերել 26,731.5 հազ. դրամի ապրանքներ և ըստ համաձայնագրերի 52,446.9 հազ. դրամով վաճառել համապատասխան գերատեսչություններին: Ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը կազմել է 25,815.4 հազ. դրամ:

2007-2008թթ. գործող շուկայական գների ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ կնքված համաձայնագրերով անվադողերի, յուղերի, քսայուղերի և այլ նշանակության հեղուկների գները էականորեն տարբերվում են տվյալ ժամանակահատվածում գործող շուկայական գներից: Հետևաբար, պետական բյուջեից վերոնշյալ ապրանքների գնման համար կարելի էր տնտեսել 45,451.5 հազ. դրամ:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի հրամանի համաձայն, պետական բյուջեի միջոցների հաշվին «Պոլիգրաֆ բիզնես» ՍՊԸ-ից ապրանքների ձեռք բերման գործընթացի նկատմամբ իրականացված հանդիպակաց ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ կնքված ՊԱՊԶԲ-06/128/2 գլխավոր գնման պայմանագրի շրջանակներում 2007-2008թթ. ընթացքում ընկերության կողմից մատակարարվել է 155,327.4 հազ. դրամի տարբեր տեսակի թուղթ: Շուկայում առկա թղթի գների ընտրանքային ուսումնասիրության արդյունքում պարզվել է, որ մի շարք ապրանքների գները զգալիորեն ցածր են «Պոլիգրաֆ բիզնես» ՍՊԸ-ի կողմից պետական հիմնարկներին մատակարարված ապրանքների գներից:

Գների համադրումը՝ ըստ ապրանքատեսակների բերված է ստորև.

2007թ.

Ապրանքի անվանումը	Հ-մ	քանակը	Համաձա նախատ. միավորի գինը դրամով	Արտերկրից ձեռք բերման միավորի գին	Ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերություն	Ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը %-ով	Կազմակերպությանը վաճառած ձեռք բերման միավորի գին	Միավոր գնի տարբերություն	Ընդհանուր գումարի տարբերություն
թուղթ A4	կգ	16532	0.69	0.57	0.12	21.05%	0.680	0.010	165.32
Թուղթ օֆսեթ	կգ	6972	0.66	0.424	0.24	55.66%	0.610	0.050	348.6
Թուղթ պատճենահանման ԱՅՊՈՒ 3 շերտ.	կգ	3621	2.6	0	2.60	0.00%	2.150	0.450	1629.45
Ապրանքի անվանումը	Հ-մ	քանակը	Համաձա նախատ. միավորի գինը դրամով	Արտերկրից ձեռք բերման միավորի գին	Ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերություն	Ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը %-ով	Կազմակերպությանը վաճառած ձեռք բերման միավորի գին	Միավոր գնի տարբերություն	Ընդհանուր գումարի տարբերություն

Թուղթ սլատենահանման ԱՅՊՈՒ 1 շերտ.	կգ	3500	1.24	0	1.24	0.00%	1.100	0.140	490
Թուղթ լրագրային	կգ	15600	0.48	0	0.48	0.00%	0.350	0.130	2028
Թուղթ օֆսեթ	կգ	12966	0.648	0.424	0.22	52.83%	0.624	0.024	311.184
Թուղթ օֆսեթ գլանափաթեթ.	կգ	17900	0.624	0.424	0.20	47.17%	0.612	0.012	214.8
Ստվարաթուղթ	կգ	5620	0.618	0.484	0.13	27.69%	0.550	0.068	382.16
Թուղթ փաթեթավորմ. կրաֆտ	կգ	3950	0.598	0	0.60	0.00%	0.530	0.068	268.6
Թուղթ կավճապատ	կգ	475	0.672	0.484	0.19	38.84%	0.600	0.072	34.2
Ընդհանուր									5872.31

2008թ.

Աղյուսակի անվանումը	չ-մ	քանակ	Համաձա նախատ. միավորի գինը դրամով	Արտերկրից ձեռք բերման միավորի գին	Չեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերություն	Չեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը %-ով	Կազմակերպությանը վաճառած ձեռք բերման միավորի գին	Միավոր գնի տարբերություն	Ընդհանուր գումարի տարբերություն
Թուղթ օֆսեթ գլանափաթեթով	կգ	15000	0.624	0.394	0.23	58.38%	0		
Թուղթ փաթեթավորման	կգ	5000	0.6	0	0		0.36	0.24	1,200.0
Թուղթ սլատենահանման ԱՅՊՈՒ	կգ	1000	1.23	0.965	0.265	27.46%	1.03	0.2	200.0
A4 թուղթ	կգ	18417	0.66	0.588	0.072	12.24%	0.58	0.08	1,473.4
Աղյուսակի անվանումը	չ-մ	քանակ	Համաձա նախատ. միավորի գինը դրամով	Արտերկրից ձեռք բերման միավորի գին	Չեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերություն	Չեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը %-ով	Կազմակերպությանը վաճառած ձեռք բերման միավորի գին	Միավոր գնի տարբերություն	Ընդհանուր գումարի տարբերություն
A3 թուղթ	կգ	5060	0.66	0.584	0.076	13.01%	0		0.0

Թուղթ լրագրային	կգ	12100	0.48	0	0	0.00%	0.36	0.12	1,452.0
Թուղթ օֆսեթ	կգ	23440	0.648	0.48	0.168	35.00%	0.6	0.048	1,125.1
թուղթ օֆսեթ 60x84	կգ	5900	0.612	0.481	0.131	27.23%	0.6	0.012	70.8
կավճաթուղթ 64x90	կգ	1750	0.72	0.62	0.1	16.13%	0.696	0.024	42.0
Ընդհանուր									5,563.3

Ինչպես երևում է աղյուսակից, 2007թ. «Պոլիգրաֆ բիզնես» ՍՊԸ պատճենահանման ԱՅՊՈՒ 3 շերտանոց թուղթը գնել է «Սմարթլայն» ՍՊԸ-ից 1 կգ 2150 դրամով, իսկ պետական հիմնարկներին վաճառել 2600 դրամով (տարբերությունը՝ 20.93%), որի հետևանքով պետական բյուջեից 1,629.45 հազ. դրամ ավելի գումար է տրամադրվել: Լրագրային թուղթը գնել է «Ոսկանյան Սոնյա» Ա/Զ-ից 1 կգ 350 դրամով, իսկ պետությանը վաճառել 480 դրամով (տարբերությունը՝ 37.14%), որի հետևանքով պետական բյուջեից 2,028.0 հազ. դրամ ավելի գումար է տրամադրվել: Ընդհանուր առմամբ, 2007թ. ընթացքում պետական բյուջեից ավելի վճարված գումարը կազմել է 5,872.3 հազ. դրամ:

2008թ. ընկերությունը 1 կգ A4 թուղթը գնել «Ա.Գ.Ե.» ՍՊԸ-ից 580 դրամով, իսկ պետական հիմնարկներին վաճառել 660 դրամով (տարբերությունը՝ 18.96%), որի հետևանքով պետական բյուջեից 2,025.8 հազ. դրամ ավելի գումար է տրամադրվել: Լրագրային թղթի 1 կգ գնել է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչություն ՓԲԸ-ից 360 դրամով, իսկ պետությանը վաճառել 480 դրամով (տարբերությունը՝ 33.3%), որի հետևանքով պետական բյուջեից 1,452.0 հազ. դրամ ավելի գումար է տրամադրվել: Ընդհանուր առմամբ, 2008թ. ընթացքում պետական բյուջեից ավելի վճարված գումարը կազմել է 5,872.3 հազ. դրամ:

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի և «Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ի միջև մրցակցային բանակցություններ գնման ձևով կնքվել է ՀՀ ԿԱ հարկային պետական ծառայության կարիքների համար գրասենյակային տեխնիկայի, համակարգչային և պատճենահանման օժանդակ սարքավորումների ձեռք բերման գնման պայմանագիր, գումարով՝ 322,000.0 հազ. դրամ:

«Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ի կողմից պատվիրատուին հանձնված ապրանքների վերաբերյալ

(հազ. դրամ)

N	Գնման առարկան՝ ապրանքի անվանումը	Քա- նակը	«Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ի կողմից պատվիրատուին հանձնված		«Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ի ձեռքբերումը շուկայում գործող ՍՊԸ-ներից			Տարբե- րություն
			Միավորի գին	Գումար	Միավորի գին	Գումար	ՍՊԸ-ի անվանումը	

1	Համակարգիչ՝ CPU Intel Core DUO E6300 1.86 2Mb Cache, DVD Rom, Case ATX, MB Intel LGA 775, HDD 80 GB SATA 117200 RPM, RAM 1024 MB GGR2 667, Mouse GENIUS, Keyboard GENIUS, Monitor “17” LG LCD, UPS Powercom 600 VA կամ համարժեքը	705	401.4	282,987.0	364.08	256,676.4	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	26,310.6
2	Լագերային տպիչ՝ Printer Epson EPL-6200N LJ A4 20 ppm 1200dpi, USB/LPT կամ համարժեքը	60	218.0	13,080.0	196.2	11,772.0	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	1,308.0
3	Պատճենահանման մեքենա՝ Copier xerox PE 120 կամ համարժեքը	60	244.0	14,640.0	135.675	8,140.5	«ԲԱՎ-ՍԻԹԻ»ՍՊԸ	6,500.0
4	Հեռախոս-ֆաքս՝ Fax Canon L 100 A4 lazer կամ համարժեքը	40	128.0	5,120.0	115.2	4,608.0	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	512.0
5	Ցանցային հեռախոս՝ Panasonic KXT-7740 կամ համարժեքը	40	39.4	1,576.0	35.4	1,416.0	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	160.0
6	Ցանցային պարագա՝ HUB 24 port 10/100 կամ համարժեքը	60	24.5	1,470.0	21.96	1,317.6	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	152.4
7	Հիշողության սալիկ՝ Flash 1GB	84	5.9	495.6	5.5	462.0	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	33.6
8	Հիշողության սալիկ՝ Flash 2GB	20	10.06	201.2	9.5	190	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	11.2
9	Ցանցային ֆիլտր՝ Filtr 1.5m	580	4.19	2,430.2	1.54 /220/	338.58	«Պատռոն Ռ-Մ» ՍՊԸ	795.6
					3.6 /360/	1,296.0	«Սիլվի ԷյՋի» ՍՊԸ	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ			322,000.0		286,347.5		35,652.5

«Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ն կատարել է միջնորդի դեր պայմանագրի պարտավորությունները կատարելիս, այսինքն՝ ձեռք է բերել և մատակարարել է ապրանքը, գնելով այն շուկայում գործող «Սիլվի ԷյՋի» ՍՊ, «ԲԱՎ-ՍԻԹԻ» ՓԲ և «Պատռոն Ռ-Մ» ՍՊ ընկերություններից: Այս պարագայում գնային տարբերությունը «Ֆրիգեյթ» ՍՊԸ-ի կողմից վերոնշյալ ընկերություններից ձեռք բերվածի և պետությանը հանձնածի միջև կազմում է 35,652.5 հազ. դրամ:

Հատկանշական է այն փաստը, որ վերոնշյալ տարբերության 26,310.6 հազ. դրամը առաջացել է թվով 705 հատ համակարգիչների ձեռք բերումից և 6,499.5 հազ. դրամը՝ պատճենահանման մեքենաների ձեռք բերումից: Ամփոփ տեղեկատվությունը ներկայացված է վերը նշված աղյուսակում: Ավելին. տվյալ ժամանակահատվածի շուկայի

ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ շուկայում գործող գների տարբերությունը, նույն 705 հատ համակարգիչների համար, կազմել է ավելի քան 45,000.0 հազ. դրամ:

Հարկ է նշել, որ «Միլվի ԷյՋի» ՍՊԸ-ն մատակարարած ապրանքները ձեռք է բերել «Բյուրակն» ՍՊԸ-ից: Ուսումնասիրելով «Բյուրակն ՍՊԸ-ի կողմից գրասենյակային տեխնիկայի, համակարգչային և պատճենահանման օժանդակ սարքավորումների ՀՀ ներմուծումը պարզվել է, որ «Միլվի ԷյՋի» ՍՊԸ-ին վաճառված քանակությունը «Բյուրակն ՍՊԸ-ի կողմից 01.01.2007-30.09.2007թ. ընթացքում ՀՀ տարածք չի ներմուծվել: Փաստը թույլ է տալիս եզրակացնելու, որ «Բյուրակն ՍՊԸ-ն իր հերթին ձեռք է բերել մեկ այլ ընկերությունից, և պետությունը վերավաճառման այս շղթայում հանդես է գալիս 5-րդ գնորդը:

Ելնելով վերոգրյալից, պարզվել է. որ եթե ժամանակին, պայմանագրի 4.1 կետով, նախատեսված պահանջը հրամանով ձևավորված աշխատանքային խմբի կողմից առավել հանգամանալից ուսումնասիրվեր շուկայում առկա գները, հնարավոր կլիներ 2007-2008թթ. պետությանը տարբեր տեսակի թղթերը վաճառել շուկայում գործող համարժեք գներով, տնտեսելով 11,435.6 հազ. դրամ:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի հրամանի համաձայն պետական բյուջեի միջոցների հաշվին «ՄԼՆ ֆարմ» ՍՊԸ-ից ապրանքների ձեռք բերման գործընթացի նկատմամբ իրականացված հանդիպակաց ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ կնքված ՊԱՊՁԲ-04/52-4/3 և ՊԱՊՁԲ-06/129-5 գլխավոր գնման պայմանագրերի շրջանակներում 2006-2008թթ. ընթացքում ընկերության կողմից մատակարարվել է 610,416.0 հազ. դրամի տարբեր տեսակի դեղորայք:

ՊԱՊՁԲ-06/129-5/2 համաձայնագրի շրջանակներում նախատեսված 123,699.7 հազ. դրամի դեղորայքից 71,701.7 հազ. դրամի դեղորայքը (Օլանգապին 5 և 10մգ, Գեմցիտաբին 1գ, Գեմցիտաբին 200 մգ) հանձնվել է ՀՀ առողջապահության նախարարությանը 20 օր ուշացումով, իսկ 600 փամփուշտ Ինսուլին լիզարտ 5,040.0 հազ. դրամ գումարով հանձնվել է ՀՀ առողջապահության նախարարությանը 32 օր ուշացումով:

Հարկ է նշել. եթե 23.12.2004թ. թիվ ԱՊՁԲ-04/52-4 գլխավոր գնման պայմանագրով նախատեսված դեղորայքը Օլանգապին 5 մգ դեղահատը ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից գնվել է 4.8 ԱՄՆ դոլարով, ապա 02.02.2007թ. գլխավոր գնման թիվ ՊԱՊՁԲ-06/129-5 պայմանագրով տվյալ դեղահատը գնվել է 5.28 ԱՄՆ դոլարով, իսկ 01.10.2008թ. թիվ 4 փոփոխությունով՝ 4.9 ԱՄՆ դոլարով: 2007թ. գնի աճը 2006թ. համեմատությամբ կազմել էր 0.38 ԱՄՆ դոլար կամ 10.0%, իսկ 2008թ.՝ 0.1 ԱՄՆ դոլար կամ

2.1%: Ընկերության ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը տվյալ դեղորայքի գծով 2006 թ. կազմել է 62.3%, 2007թ.՝ 77.8%, 2008թ.՝ 65.0%:

Պետության կարիքների համար Օլանգապին 10 մգ գնվել է համապատասխանաբար՝ 2006թ.՝ 8.6, 2007թ.՝ 9.7 և 2008թ.՝ 9.8 ԱՄՆ դոլարով: 2007թ. գնի աճը 2006թ. համեմատությամբ կազմել էր 1.1 ԱՄՆ դոլար կամ 12.8%, իսկ 2008թ.՝ 1.2 ԱՄՆ դոլար կամ 13.9%: Ձեռք բերված և մատակարարված գնի տարբերությունը տվյալ դեղորայքի գծով 2006թ. կազմել է 44.3%, 2007թ.՝ 63.3%, 2008թ.՝ 65.0%:

Գեմցիտաբին (Գեմզար) 200 մգ դեղորայքի ձեռք բերման և մատակարարման գնի տարբերությունը 2007թ. կազմել է 74.5%:

2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին կնքված ՊԱՊԶԲ-06/125 գլխավոր գնման պայմանագրի համաձայն «Ավանգարդ» ՍՊԸ պարտավորվել է մատակարարել շինանյութ: Գործակալության պետի 2007 թվականի հունիսի 15-ի հրամանով ստեղծվել է շուկայական գների ուսումնասիրության աշխատանքային խումբ: Սակայն խմբի առաջին նիստը տեղի է ունեցել 2007 թվականի մարտի 15-ին, այսինքն՝ խմբի ձևավորման հրամանից երեք ամիս առաջ: Աշխատանքային խմբի կողմից ուղարկված գրության պատասխաններով ստացված գների առաջարկից ելնելով, որոշվել է հիմք ընդունել «Ավանգարդ» ՍՊԸ-ի առաջարկը և փոփոխել նախատեսված որոշ ապրանքատեսակների միավոր գները: Պայմանագրով նախատեսված Մ-400 ցեմենտի մեկ տոննայի համար նախատեսված 49.0 հազ. դրամի փոխարեն ընդունել 48.84 հազ. դրամ, Մ-500 ցեմենտը՝ 51.0 հազ. դրամի փոխարեն՝ 50.88 հազ. դրամ, գաջը՝ 37.0 հազ. դրամի փոխարեն՝ 36.85 հազ. դրամ, կավիճը, գիպսը, սպիտակ ցեմենտը՝ 155.0 հազ. դրամ, 159.0 հազ. դրամ և 195.0 հազ. դրամի փոխարեն համապատասխանաբար՝ փոփոխվել է 153.85 հազ. դրամ, 158.3 հազ. դրամ և 194.1 հազ. դրամ:

Մեր կողմից կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ տվյալ ամսվա գնագոյացման «Ինֆորմացիոն տեղեկագրի» համաձայն վերոնշյալ շինանյութերի շուկայական արժեքը զգալիորեն ցածր է եղել պայմանագրում նշված գներից: Մ-400 ցեմենտի արժեքը կազմել է 33.99 հազար դրամ, Մ-500 ցեմենտը՝ 39.0 հազար դրամ, գաջը 26.0 հազար դրամ, կավիճը՝ 80.4 հազար դրամ, գիպսը՝ 68.4 հազար դրամ, սպիտակ ցեմենտը՝ 120.0 հազար դրամ: Կամ կնքված պայմանագրի համաձայն պետությունը վաճառել է շուկայում տվյալ ժամանակահատվածում գործող գներից էականորեն բարձր գներով ապրանք: Մ-400 ցեմենտը վաճառել է 44.2%-ով, Մ-500 ցեմենտը՝ 51.3%-ով, գաջը՝ 42.3%, կավիճը՝ 92.8%, գիպսը՝ 132.5%, սպիտակ ցեմենտը՝ 62.5% ավելի գներով: 2008 թվականի հունվարի 15-ին

աշխատանքային խմբի կողմից «Միկա ցեմենտ» և «Գ-աջ» ՓԲԸ-ների պատասխանների քննարկումից պարզվել է շուկայում գործող գները, որոնք համարժեք են եղել «Ինֆորմացիոն տեղեկագրերում» նշված գներին, սակայն պայմանագրում գների փոփոխություն կատարվել է միայն 2008 թվականի ապրիլի 1-ին:

Նմանատիպ իրավիճակ էր նաև 2006 թվականի դեկտեմբերի 20-ին «Բլից Մեդիա» ՍՊ ընկերության հետ թերթերի և ամսագրերի մատակարարման համար կնքված ՊԱՊԶԲ-06/126-1 գլխավոր գնման պայմանագրով նախատեսված շուկայի ուսումնասիրության խմբի աշխատանքներում: Խմբի ավելի քան մեկ ու կես տարվա ուսումնասիրության արդյունքում գների նվազում տեղի չի ունեցել, քանի որ հարցում կատարվել են սահմանափակ քանակությամբ կազմակերպություններին, իսկ հարցման արդյունքում ստացված գները գերազանցել են պայմանագրում նշված գներին: Մեր կողմից կատարված ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ «Պրես Ստենդ» ՍՊԸ-ի կողմից հարցմանն ի պատասխան ուղարկված որոշ ամսագրերի գները զգալիորեն ցածր են եղել, քան մատակարարի կողմից գլխավոր գնման պայմանագրում և 2007 թվականին կնքված փոփոխությունում ներկայացված գները: Մասնավորապես, «Սմիսլ» ամսագրի 4,890 դրամի փոխարեն առաջարկվել է 1,750 դրամ, «Սփյուռ» ամսագրի 2,600 դրամի փոխարեն՝ 500 դրամ, «Ռասսիյսկայա յուստիցիա» 12,100 դրամի փոխարեն՝ 4,000 դրամ, «Յենովայա ինֆորմացիա» 220,000 դրամի փոխարեն՝ 90,000 դրամ, «Սպեցիալնայա տեխնիկա» 15,000 դրամի փոխարեն՝ 6,500 դրամ, «Սիստեմի բեզոպասնոստի կոմպլեկտ» 20,000 դրամի փոխարեն՝ 6,800 դրամ և այլն: Առաջարկվող գները հաշվի են առնվել միայն 2008 թվականի հուլիսի 7-ին կատարված պայմանագրի փոփոխությունում:

Վերոգրյալից պարզվում է, որ աշխատանքային խումբը ի սկզբանե չի կատարել շուկայի ուսումնասիրության և տվյալ ժամանակահատվածի համար գործող գների բացահայտման առաքելությունը, որի պատճառով պետությանը վաճառվել է ավելի բարձր գներով ապրանքներ:

Պետական միջոցների հաշվին կատարելով ոչ արդյունավետ գնում մատակարարներին ընձեռվել է ապահովելու գերշահույթ:

Պատվիրատուների կողմից չի արժեվորվել դրամական միջոցները խնայողաբար օգտագործելու նշանակությունը, հայտերը գնահատելու և հողթողներին որոշելու ընթացքում:

Մտահոգության տեղիք է տալիս շուկայում գերիշխող դիրք ունեցող կազմակերպությունների կողմից բաց մրցույթներին մասնակցության ցածր մակարդակը, ինչը

հանգեցնում է գնումների միջնորդավորված ձևով իրականացմանը և բերում է գների թանկացմանը, ինչպես նաև՝ բարձր գների:

ՀՀ -ում վաճառվող ցեմենտի և գաջի միջնորդավորված գնումները բացառելու և պետության միջոցների ծախսման արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է շուկայում գերիշխող դիրք ունեցող կազմակերպություններից գնվող ապրանքը (ցեմենտ, գաջ) ընդգրկել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 25.01.2005թ. թիվ 426-Ն հրամանով հաստատված անվանացանկում:

Բաց պարբերական մրցույթի հանձնաժողովները, որոնց կազմում ընդգրկված են նաև պետական գնումների գործակալության ներկայացուցիչները, պատշաճ չեն կատարել իրենց վերապահված լիազորությունները: Չեն կատարել պայմանագրերի 4.1 կետով նախատեսված պահանջները, չեն իրականացրել համապատասխան աշխատանքներ՝ շուկան ուսումնասիրելու ուղղությամբ: Պայմանագրով ամրագրված 4.1 կետի պահանջը կրել է ձևական բնույթ:

Պետական գնումների գործակալության կողմից գնումները իրականացնելիս ապրանքները, աշխատանքները և ծառայությունները ձեռք են բերվել և վերջիններիս համար վճարվել ոչ համարժեք գներ: Ակնհայտ է, որ պետության դրամական միջոցների ծախսը չի ապահովել ակնկալվող արդյունավետություն:

Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ պայմանագրով նախատեսված ապրանքները մատակարար կազմակերպությունները նույն ժամանակահատվածում պետությանը վաճառել են ավելի բարձր գներով, քան այլ կազմակերպություններին:

Պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված պարբերական մրցույթների մրցակցային գործընթացի գնման ընթացակարգերի օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության և գնահատման նպատակով իրականացված ստուգմամբ պարզվել է, որ պայմանագրի մասնակիցների կողմից պայմանագրային պարտավորությունները կատարվել են բազմաթիվ խախտումներով: Արդյունքում՝ չկատարված աշխատանքների և ծառայությունների դիմաց մատակարարներին վճարվել է ավելի գումարներ: Մասնավորապես.

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի և «ԷՅ ԷՄ- ՓԻ ԶԻ ԳՐՈՒՊ» ՍՊԸ-ի միջև, պարբերական մրցույթի արդյունքներով, կնքվել է ՊԱՇՁԲ -07/1 գլխավոր գնման պայմանագիրը, համաձայն որի վերջինս պարտավորվել է սույն պայմանագրի շրջանակներում կնքված լրացուցիչ համաձայնագրերով Պատվիրատուի կամ նրա կողմից

որոշված ստացողի համար կատարել ակցիզային դրոշմանիշների տպագրական աշխատանքներ: Պայմանագրի գործողության ժամկետ է սահմանվել 2 տարի:

Պայմանագրի շրջանակներում Կատարողի կողմից թվով 7 Համաձայնագրերով 2007-2008 թթ. ընթացքում տպագրվել է 573.0 մլն հատ «Ծխախոտ» տեսակի դրոշմանիշ, որից 265.0 մլն հատ հատկացվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՊԾ-ին՝ 1450 դրամով (1000 հատ դրոշմանիշի համար), իսկ 308.0 մլն հատը հատկացվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՄՊԿ-ին՝ 1,500 դրամով (1000 հատ դրոշմանիշի համար): Մինչդեռ գլխավոր գնման պայմանագրի անբաժանելի մաս կազմող հավելված 2-ով Կատարողի կողմից պայմանագրի շրջանակներում գնային առաջարկ է ներկայացվել ըստ տպագրման չափաքանակների և տեսակների, համաձայն որի «Ծխախոտ» տեսակի դրոշմանիշների տպագրման համար 200 մլն-ից ավելի ծավալի դեպքում նախատեսվել է վճարել 1,350 դրամ (1000 հատ դրոշմանիշի համար): Պատվիրատուի կողմից, ըստ տպագրված չափաքանակների, չի կատարվել գների վերահաշվարկ, որի արդյունքում ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 72,700.0 հազ. դրամ:

Պայմանագրի շրջանակներում 2007-2008 թթ. ընթացքում տպագրվել է 92.0 մլն հատ «Ալկոհոլային խմիչք» տեսակի դրոշմանիշ, որից 63.0 մլն հատ հատկացվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՊԾ-ին 6500 դրամով (1000 հատ դրոշմանիշի համար), իսկ 29.0 մլն հատը հատկացվել է ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՄՊԿ-ին 6700 դրամով (1000 հատ դրոշմանիշի համար): Մինչդեռ Կատարողի կողմից պայմանագրի շրջանակներում գնային առաջարկ է ներկայացվել ըստ տպագրման չափաքանակների և տեսակների, համաձայն որի «Ալկոհոլային խմիչք» տեսակի դրոշմանիշների 50 մլն-ից ավելի տպագրման դեպքում նախատեսվել է վճարել 6400 դրամ (1000 հատ դրոշմանիշի համար): Պատվիրատուի կողմից չի կատարվել գների վերահաշվարկ, որի արդյունքում ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 15,000.0 հազ. դրամ:

Ընդհանուր առմամբ, ՊԱՇՁԲ -07/1 գլխավոր գնման պայմանագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքների դիմաց ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 87,700.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետական բյուջե:

Բաց նպատակային մրցույթ

Գործակալության կողմից 2007թ. կազմակերպված նպատակային 631 մրցույթներին (ապրանքների ձեռք բերում 103 մրցույթ, ծառայություններ՝ 47, աշխատանքներ՝ 481)

մասնակցել են 1158-ը (ապրանքների ձեռք բերում 176, ծառայություն՝ 90, աշխատանքներ՝ 892), իսկ 2008թ. կազմակերպված 840 մրցույթներին՝ (ապրանքների ձեռք բերում 131 մրցույթ, ծառայություններ՝ 52, աշխատանքներ՝ 657) 1632 մասնակիցներ (ապրանքների ձեռք բերում 223 մասնակից, ծառայություն՝ 189, աշխատանքներ՝ 1220):

Մրցակցային հիմունքներով պետության կարիքների համար կազմակերպված բաց նպատակային մրցույթների մրցակցային գործընթացի կազմակերպման, ինչպես նաև կնքված պայմանագրերից բխող պարտավորությունների կատարման ճշտության

ստուգմամբ պարզվել է, որ պայմանագրի կողմ հանդիսացող մասնակիցները պայմանագրային պարտավորությունները կատարել են բազմաթիվ թերություններով և «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի խախտումով: Մրցույթի հրավեր մշակելու համար պատվիրատուները չեն ուսումնասիրել շուկան, պարզելու համար շուկայի հնարավոր առաջարկները:

Մասնավորապես՝

ՀՀ մշակույթի նախարարության կարիքների համար ավտոմեքենայի գնման համար 2008թ. պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպվել է ՊԳԳ - ԱՇՁԲ - 08/113 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթը, որտեղ հաղթող է ճանաչվել միակ մասնակիցը՝ «Մուրան» ՍՊ ընկերությունը՝ 8,403.0 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

Անհասկանալի է ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից 2008թ.-ին ներկայացված հին՝ մինչև 2005թ. արտադրված և 40000 կմ վազք կատարած ավտոմեքենայի ձեռք բերման համար հայտը և դրա համար պետական բյուջեից նրան հատկացված 8,403.0 հազ. դրամ գումարի վճարման փաստը այն դեպքում, երբ նույն ժամանակահատվածում նոր արտադրված և չշահագործված ավտոմեքենայի արժեքը շուրջ երկու անգամ էժան է պահանջվող ավտոմեքենայից:

Պատվիրատուն, խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի 2-րդ մասի պահանջը, գնման առարկայի տեխնիկական բնութագիրը կազմելիս, հղում է կատարել ապրանքի առևտրային նշանին, ֆիրմային անվանմանը:

Գնման առարկայի բնութագրում նախատեսվել է այնպիսի չափանիշներ, որոնք համապատասխանել են կոնկրետ ընկերության կոնկրետ ապրանքի չափանիշներին: 2008թ. կազմված տեխնիկական բնութագրում գնման պահանջ է դրվել գնելու մինչև 2005թ.-ը արտադրված և մինչև 40000 կմ վազք կատարած ավտոմեքենա:

Հարկ է նշել, որ 2008թ. արտադրված ГАЗЕЛЬ 3302 մակնիշի ավտոմեքենայի շուկայում գործող վաճառքի գինը կազմել է 5,150.0 հազ. դրամից՝ 5,430.0 հազ. դրամ:

Ակնհայտ է, որ ապրանքի գնման համար առաջարկվել է ավելի գումար, որը շուրջ 55-65%-ով թանկ է անգամ շուկայում վաճառվող նոր արտադրված մանատիպ ավտոմեքենայի արժեքից:

ՀՀ մշակույթի նախարարության կողմից շուկան չի ուսումնասիրվել և գները չի ճշտվել, արդյունքում սեփական կարիքների համար ավտոմեքենա է գնել շուկայում գործող գներից էականորեն բարձր գներով: Չի արժեվորվել դրամական միջոցները խնայողաբար օգտագործելու նշանակությունը: Պետական միջոցների հաշվին կատարվել է ոչ արդյունավետ գնում, գումարները փոշիացնելով մատակարարին ընձենել է ապահովելու գերշահույթ:

Ջարմանալի զուգադիպությամբ մման մրցույթների համար ներկայացրած հայտերով առաջարկված գները հիմնականում համապատասխանում են պատվիրատուների կողմից ներկայացված գներին: Ստեղծված պատկերը հիմք է տալիս կարծիք արտահայտելու, որ մրցույթի նախահաշվային գումարները մասնակիցներին հայտնի է դառնում մինչև հայտերը ներկայացնելը:

Երևանի քաղաքապետարանի հայտի հիման վրա Կամրջային կառույցների վերականգնման-ամրացման (Երևան-Սևան էստակադա) կառուցման աշխատանքների ձեռք բերման համար «Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված բաց նպատակային մրցույթի հաղթող է ճանաչվել միակ մասնակից «Սերժ Մկրտչյան» ՍՊԸ-ն 330,803.68 հազ. դրամ գնային առաջարկով և կնքվել պետության կարիքների համար կապալային աշխատանքների կատարման թիվ ԱՇՁԲ-08-476 պետական գնման պայմանագիրը:

Մրցույթի հրավերի մասնակցի որակավորման չափանիշներով պահանջվել է, որ մասնակիցը ունենա նախորդ ժամանակահատվածում կատարված մանատիպ աշխատանքների 82,700.0 հազ. դրամի ընդհանուր ծավալ: Որպես նախորդ ժամանակահատվածում կատարված մանատիպ աշխատանքներ մասնակիցը ներկայացրել է Երևանի Մյասնիկյան պողոտա, Նորք Մարաշ ավտոճանապարհի կառուցման աշխատանքները, գումարով՝ 78,400.0 հազ. դրամ և Սյունիքի մարզի S-8-27 Տեղ-Արավուս ա-ճ կմ 1+310 կամրջի հիմնանորոգման աշխատանքները, գումարով՝ 13,802.8 հազ. դրամ: Ըստ նախորդ ժամանակահատվածում կատարված աշխատանքների պայմանագրերի կատարվել են միայն ասֆալտապատ ճանապարհների ասֆալտբետոնյա ծածկույթի վերանորոգման և հենապատերի կառուցման աշխատանքներ, իսկ Սյունիքի մարզի S-8-27 Տեղ-Արավուս-

Սարչապետ ա-ճ կմ 1+310 կամրջի հիմնանորոգման աշխատանքները երկաթբետոնյա խողովակի մաքրման և գլխամասերի բետոնացման աշխատանքներ են: Մրցույթին ներկայացված օբյեկտը 15 թռիչքանոց 250 մետր երկարությամբ (յուրաքանչյուր թռիչքը՝ 16-17մ) շուրջ 20մ լայնությամբ երկաթբետոնյա կամրջի վերակառուցման աշխատանքներ են, ընդ որում, նախատեսվել է 40 հատ 17մ երկարությամբ թռիչքային հեծանների ապամոնտաժում և նորի մոնտաժում, ընդհանուր նախահաշվային արժեքում ճանապարհաձածկույթի կառուցման աշխատանքները կազմել է ընդամենը 9%, հետևաբար, ներկայացված պայմանագրերի շրջանակներում նախկինում կատարված աշխատանքները չեն համապատասխանում պահանջին և չեն կարող դիտարկվել որպես նմանատիպ աշխատանքներ: Մասնակցի հայտը մրցույթի հանձնաժողովի կողմից, որակավորման չափանիշներին չհամապատասխանելու հիմքով պետք է մերժվեր:

Օբյեկտի շինմոնտաժային աշխատանքների նախահաշվային արժեքների ստուգմամբ պարզվել է, որ այն հաշվարկվել է 330,847.1 հազ. դրամ, որից 9,636.0 հազ. դրամը՝ չնախատեսված աշխատանքներից և 19,974.1 հազ. դրամը նյութերի արժեքի վերադարձից, որն առաջացել է կամրջի ապամոնտաժված մետաղական բազրիքների վերատեղադրումից:

Ըստ Շինարարական Նորմերի և Կանոնների, չնախատեսված աշխատանքների 50%-ը մնում է պատվիրատուի տնօրինմանը, իսկ մյուս 50%-ը ներառվում է շինարարական աշխատանքների արժեքում, հետևաբար, նախահաշվով նախատեսված շինմոնտաժային աշխատանքների կապալառուին վճարման ենթակա նախահաշվային արժեքը կկազմի 306,073.0 հազ. դրամ, Երևանի քաղաքապետարանի կողմից պայմանագիր է կնքվել 330,803.68 հազ. դրամի կամ պայմանագրային գինը գերազանցել է աշխատանքների փորձաքննություն անցած նախահաշվային արժեքը 24,730.68 հազ. դրամով:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի 15.04.2009թ. թիվ 27 հրամանի համաձայն «Սերժ Սկրտչյան» ՍՊ ընկերությունում կատարված հանդիպակաց ստուգմամբ պարզվել է, որ օբյեկտի շինմոնտաժային աշխատանքների նախագծանախահաշվային փաստաթղթերով, ծավալաթերթով նախատեսված և կատարողական ակտերով ցույց տրված եռաշերտ բիտումով և երկշերտ ապակե գործվածքով սոսնձվող ջրամեկուսացման աշխատանքների փոխարեն իրականացվել է մեկ շերտ իզոգամով ջրամեկուսացման աշխատանքներ: Նախագծով նախատեսվել և կատարողական ակտերով վճարվել է 80 լրակազմ շարժական և անշարժ հակասեյսմիկ մետաղական հենարանների ապամոնտաժման, նորերի պատրաստման և տեղադրման համար: Սակայն տեղադրվել է ապամոնտաժված հենարաններ, իսկ նոր տեղադրվող հեծանների քանակը պակասեցվել 4-ով, սակայն չի

պակասեցվել ապամոնտաժվող հեծանների քանակը: Նշված խախտումների հետևանքով կատարված աշխատանքների համար ավելի է վճարվել 14,060.8 հազ. դրամ:

Ընկերության կողմից 2008թ. իրականացված գործունեության արդյունքում ստացված համախառն եկամտից նվազեցվող ծախսերի կազմում ընդգրկվել է կատարված շինարարական աշխատանքներին նորմատիվային չափաքանակներով բաժին ընկնող ծախսերից ավելի ծախսեր, գումարով՝ 78,320.0 հազ. դրամ և փաստաթղթերով չհիմնավորված ծախսեր, գումարով՝ 76,636.6 հազ. դրամի:

Շինարարական նորմատիվներից ավելի չափով օգտագործած նյութերի և փաստաթղթերով չհիմնավորված ապրանքների արժեքը ծախսերով ձևակերպելու և համախառն եկամտից նվազեցնելու արդյունքում տարեկան պակաս շահույթ է ցույց տրվել 154,956.6 հազ. դրամ: Արդյունքում, ծախսերը ավելի ցույց տալու հետևանքով, միայն այս պարագայում, պետական բյուջե պակաս շահութահարկ է վճարել 30,991.3 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման:

ՄԲԱՇՁԲ-08-26 պետական գնման պայմանագրով (պատվիրատու՝ ՀՀ քաղաքաշինության նախարարություն) «Մերժ Սկրոչյան» ՍՊԸ-ն 12.06.2008թ.-01.12.2008թ. ժամանակահատվածում իրականացրել է Կապանի թիվ 3 միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ 78,122.33 հազ. դրամ գումարի չափով:

Մեր կողմից տեղում կատարված զննությամբ պարզվել է, որ նշված պայմանագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքները, կատարելուց ընդամենը չորս ամիս անց, արդեն ամբողջովին քանդվել էին և բարեգործական ծրագրի շրջանակներում կատարվում էին հիմնանորոգման աշխատանքներ: Պետական բյուջեից հատկացված միջոցները փոշիացվել են:

Երևան - Գեղանիստ - Գետափնյա - Խաչիառ - Հայանիստ - Հովտաշատ ավտոճանապարհի հիմնանորոգման ՊԳԳ-ԱՇՁԲ 07-9 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթին մասնակցել են «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ն 475,759.86 հազ. դրամ գնային առաջարկով և «Բերմա» ՓԲԸ-ն 454,348.18 հազ. դրամ գնային առաջարկով: Մրցույթի հաղթող է ճանաչվել «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ն 475,759.86 հազ. դրամ գնային առաջարկով: Հանձնաժողովը մերժել է «Բերմա» ՓԲԸ-ի հայտը, նշելով, որ հայտում բացակայում են ներկայացված նմանատիպ աշխատանքների պայմանագրերի անբաժանելի մաս հանդիսացող հավելվածները և օրացուցային գրաֆիկները, մրցույթի հայտը ներկայացնելու պահի դրությամբ առկա ֆինանսական միջոցների մասին հրավերով պահանջվող քաղվածքը, իսկ պայմանագրում աշխատանքները ավարտված են ժամկետի խախտումով:

Մրցույթի հրավերով որպես մասնակցի որակավորման չափանիշ պահանջվել է նախորդ ժամանակահատվածում ամբողջությամբ պատշաճ իրականացված 115,000.0 հազ. դրամի նմանատիպ աշխատանքների մասին տեղեկանք և դրան կից այդ աշխատանքների կատարման համար կնքված պայմանագիր, հավելվածների և հանձնման-ընդունման արձանագրությունների պատճենները: Ըստ «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված պայմանագրի և հանձնման-ընդունման արձանագրությունների, մինչև 2006թ. դեկտեմբերի 20-ը կատարվել են 186,612.9 հազ. դրամի աշխատանքներ կամ պայմանագրով նախատեսվածից 1,694.67 հազ. դրամով պակաս: Նշված տարբերության չափով պայմանագիրը լուծվել է միայն 02.02.07թ.-ին կամ պայմանագրով նախատեսված աշխատանքների ավարտի ժամկետից 43 օր անց: Համաձայն վերը հիշատակված պայմանագրի աշխատանքների առանձին տեսակների, փուլերի և ծավալների կատարման օրացուցային գրաֆիկի, 01.11.06թ.-ի դրությամբ պետք է կատարվեր առնվազն 159,878.94 հազ. դրամի աշխատանքներ, ըստ հանձնման-ընդունման արձանագրությունների այդ օրվա դրությամբ կատարվել է ընդամենը 132,026.22 հազ. դրամի աշխատանքներ, կամ 27,852.7 հազ. դրամով պակաս: Խախտվել է պայմանագրի 1.3 կետի պահանջը, որի խախտման համար պայմանագրով նախատեսվել է տույժի գանձում: «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ի կողմից աշխատանքներն իրականացվել են ոչ պատշաճ, հետևաբար, համաձայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ կետի «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ն պետք է համարվեր չորակավորված և հայտը մերժվեր: Հարկ է նշել, որ մյուս մասնակից «Բերմա» ՓԲԸ-ի հայտը մերժելու հիմքերի մեջ հանձնաժողովը հղում է արել նաև աշխատանքների ավարտի ժամկետի խախտման փաստին:

Մրցույթի հանձնաժողովի կողմից հաշվի չի առնվել նաև այն փաստը, որ անհամապատասխանություն կա հրավերով սահմանված որակավորման մյուս չափանիշներում, որի հետևանքով պետք է «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը մերժվեր:

Որակավորման չափանիշներով ձեռք բերվող աշխատանքների իրականացման համար պահանջվող տեխնիկական միջոցների և սարքավորումների մասին «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ի տված տեղեկանքում նշվել են 01.02.07թ.-ի գույքի վարձակալության պայմանագրերով «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ից վարձակալված 1982թ. արտադրության ԴՉ-99 Ա մակնիշի 63-83 SL պետհամարանիշով գրեյդերը, 1990թ. արտադրության ԴՍ-158 ասֆալտբետոնի խառնուրդի պատրաստման գործարանը, 1986թ. և 1990թ. արտադրության ԴՈՒ 48 մակնիշի գլդոները և պահանջներին համապատասխան

տեղեկանքին կցել է դրանց տեխնիկական անձնագրերի և մյուս պահանջվող փաստաթղթերի պատճենները:

Գույքի վարձակալության պայմանագրերով վարձակալության ժամկետը սահմանվել է մինչև 31.12.07թ.: Համաձայն պայմանագրերի 2.1 կետի բ) ենթակետի վարձատուն պարտավոր է գույքը վարձակալության հանձնել՝ բոլոր պատկանելիքներով և դրան վերաբերվող փաստաթղթերով (տեխնիկական անձնագիր, որակի հավաստագիր և այլն):

Վարձատու հանդիսացող «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ն մասնակցել է 2007թ.-ի հուլիսին կայացած ՊԳԳ ԱՇՁԲ 07-510 ծածկագրով ՀՀ ՊՆ թիվ 32822 զորամասի օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային վազքուղու վերակառուցման աշխատանքների մրցույթին, հանդիսացել է միակ մասնակիցը և մրցույթը շահել է 568,264.708 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

Որակավորման չափանիշներով ձեռք բերվող աշխատանքների իրականացման համար պահանջվող տեխնիկական միջոցների և սարքավորումների մասին «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ին տրված տեղեկանքում նշվել են արդեն իսկ 01.02.07թ.-ի գույքի վարձակալության պայմանագրերով «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ին վարձակալության տված տեխնիկական և պահանջներին համապատասխան տեղեկանքին կցվել են դրանց տեխնիկական անձնագրերի պատճենները այն դեպքում, երբ այդ փաստաթղթերը պետք է հանձնած լինեին «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ին և տվյալ ժամանակահատվածում «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ն չի ունեցել նշված տեխնիկական միջոցների և սարքավորումների օգտագործման և շահագործման իրավունք:

Երևան - Գեղանիստ - Գետափնյա - Խաչփառ - Հայանիստ - Հովտաշատ ավտոճանապարհի հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացման համար «Սիսիանի ԲՈՒԱՏ» ՍՊԸ-ի հետ կնքվել է պայմանագիր, որի գումարը գերազանցել է աշխատանքների նախահաշվային արժեքը 4,098.0 հազ. դրամով, իսկ թիվ 32822 զորամասի օդանավակայանի թռիչքավայրէջքային վազքուղու վերակառուցման աշխատանքների համար «Վահագն և Սամվել» ՍՊԸ-ի հետ կնքված պայմանագրային գումարը գերազանցել է աշխատանքների նախահաշվային արժեքը 7,643.0 հազ. դրամով:

Նման պատկեր է արձանագրվել ՊԳԳ ԱՇՁԲ ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթում հայտ ներկայացրած «Լոռու ՃՇՇ» ԲԲԸ-ի կողմից, որը ճանաչվել է մրցույթի հաղթող:

Աշխատանքների կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների մասին 14.02.07թ. տեղեկանքի ցանկում նշվել է նաև ԴՄ-158 1989թ. արտադրության ասֆալտբետոնի գործարանը և ՎՊ-200 1989թ. արտադրության 10տ գլոմը, որոնք 01.02.2007թ.-ին կնքված

վարձակալության պայմանագրով, մինչև 01.01.08թ. ժամկետով, վարձակալության են վերցվել «Արգիշտի-1» ՍՊԸ-ից:

«Արգիշտի 1» ՍՊԸ-ն, որը իր հերթին մասնակցել է ԱՇՁԲ 07-17 և ԱՇՁԲ 07-2 ծածկագրերով մրցույթներին և ԱՇՁԲ 07-17 մրցույթում ճանաչվել է հաղթող 203,999.99 հազ. դրամ գնային առաջարկով, մրցութային հայտերի աշխատանքների կատարման համար անհրաժեշտ տեխնիկական միջոցների մասին տեղեկանքների ցանկում նշել է վերը հիշատակված միջոցները:

Մրցույթի մասնակիցների որակավորման չափանիշները հավաստող փաստաթղթերը՝ մրցույթի հայտը ներկայացնելու պահի դրությամբ առկա ֆինանսական և տրանսպորտային միջոցների վերաբերյալ տեղեկանքները, որոնք նախատեսվում են կոնկրետ մրցույթին մասնակցելու պահանջը բավարարելու համար, մասնակիցների կողմից միաժամանակ օգտագործվում է մի քանի այլ մրցույթներին մասնակցելու հայտերում: Արդյունքում՝ մասնակիցները տարբեր մրցույթներում միաժամանակ ճանաչվում են հաղթող, մեկ մրցույթի համար պահանջվող ֆինանսական և տրանսպորտային միջոցներով, որը չի համապատասխանում օրենքով սահմանված պահանջին և ունի հստակեցման ու կանոնակարգման խնդիր:

«Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 15-րդ հոդվածի 2-րդ մասով սահմանվել է, որ շինարարական աշխատանքների գնման համար ֆինանսական միջոցները կարող են նախատեսվել սահմանված կարգով հաստատված և փորձաքննություն անցած նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի հիման վրա, և առանց նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի առկայության շինարարական աշխատանքների կատարման համար գումարներ նախատեսվել չեն կարող: Սակայն շինարարական աշխատանքների շուրջ 20%-ը ընդգրկվել է բյուջե և դրանց համար հատկացվել համապատասխան ֆինանսական միջոցներ առանց նախագծային նախահաշիվների, որը բերում է մրցույթների կազմակերպման գործում պետական մարմինների կողմից գնման հայտերի գնումների գործակալության ուշացումներով, ինչպես նաև թերի ներկայացնելուն, որոնք ձգձգում են գնման գործընթացը և չեն ապահովում գումարների ծախսման արդյունավետությունը:

Բողոքարկում

2007-2008թթ. պետական կարիքների համար կազմակերպված գնման ընթացակարգերի շրջանակներում պատվիրատուի և մրցույթի հանձնաժողովի գործողությունների վերաբերյալ ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարություն, որպես լիազոր մարմին 2007թ. ներկայացվել է 14 բողոք, իսկ 2008թ.՝ 53 բողոք: Ներկայացված բողոքների վերաբերյալ լիազոր մարմնի կողմից 2007թ.-ին բողոքը բավարարելու վերաբերյալ կայացվել է 10 որոշում, իսկ 2008թ.՝ 24:

Բողոքարկված գործերի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ բազմաթիվ դեպքերում ընկերությունների կողմից մրցույթներին մասնակցելու համար ներկայացված հայտերը հանձնաժողովները մերժել են ձևական նկատառումով, բովանդակային առումով նշանակություն չունեցող թերությունների համար: Ձևական պահանջների պահպանման նպատակով ընկերություններին ծանրաբեռնել են պարտականություններով:

Մի շարք դեպքերում, ներկայացված հայտերը ձևական նկատառումով մերժելու արդյունքում, մրցույթների հաղթող են ճանաչվել ավելի բարձր գնային առաջարկ ներկայացրած մասնակիցները: Նման նկատառումով և երկակի ստանդարտներով չղեկավարվելու արդյունքում հայտերը չմերժելու պարագայում ՀՀ պետական բյուջեի հնարավոր խնայողությունը կլիներ ակնհայտ:

Բազմաթիվ դեպքերում ընկերությունների ներկայացրած հայտերը, որոնք մրցույթի հանձնաժողովի կողմից սահմանված պահանջին չբավարարելու համար մերժվել էին լիազոր մարմին բողոքարկելու արդյունքում, բավարարվել են առանց հիմքերի և տարօրինակ մեկնաբանությունների հիման վրա: Այսպես.

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված ՊԳԳՄԱՇԳ-08/242 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Հիդրոշինարար -5» ԲԲ ընկերության ներկայացրած հայտը մերժվել է՝ պայմանագրով ամրագրված օրացուցային գրաֆիկի խախտման պատճառով, ընդ որում, ըստ գրաֆիկի, աշխատանքների հիմնական մասը կապալառուն պետք է ավարտեր 25.10.06թ., սակայն նախատեսված աշխատանքները կապալառուն հանձնել է 29.10.06թ., այսինքն՝ 4 օր ուշացումով: Պայմանագրի համաձայն նախատեսված օրացուցային գրաֆիկի խախտման համար պետք է հաշվարկվեր տույժ՝ ժամկետանց օրերի համար, չկատարված աշխատանքի 0.05%-ի չափով: Սակայն լիազոր մարմնի կողմից փաստը հաշվի չի առնվել և ընկերության կողմից ներկայացված բողոքը բավարարվել է, մեկնաբանելով, որ աշխատանքների հանձնումը օրացուցային գրաֆիկից 4 օր ուշացումով կդիտվեր պայմանագրի ոչ պատշաճ կատարում, եթե ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կողմից կիրառվեր պայմանագրով

նախատեսված պատժամիջոցը և հաշվարկվել տույժ՝ օրացուցային գրաֆիկի խախտման համար, ինչն այս պարագայում առնվազն անհասկանալի է:

Պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-07/257» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Արագածի Բերրիություն» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված հայտը մերժվել է գնման առարկայի էներգետիկ ոլորտի աշխատանքները կատարելու նպատակով ընկերության կողմից որպես ենթակապալառու ներգրավված «Ավտոսերվիս» ՍՊԸ-ի կողմից նախորդ ժամանակահատվածում կատարված աշխատանքները մանաւանդ չհամարվելու հիմքով: «Ավտոսերվիս» ՍՊԸ-ն ներկայացրել է էներգետիկ լիցենզիա պահանջող կատարված աշխատանքներ, որի իրականացման համար չի ունեցել համապատասխան քույլտվություն (լիցենզիա): Ներկայացված աշխատանքները կատարվել են, խախտելով «Լիցենզավորման մասին» ՀՀ օրենքի 46-րդ հոդվածի 1-ին կետի պահանջները, քանի որ կազմակերպությունը էներգետիկ լիցենզիա ստացել է 2007թ. մարտի 5-ին՝ աշխատանքները կատարելուց բավականին ուշ: Լիազոր մարմին ներկայացված ընկերության բողոքը, հայտը մերժելու վերաբերյալ բավարարվել է, մեկնաբանելով, որ կնքված պայմանագիրը և դրա կատարողական ակտերը վկայում են այն փաստը, որ ընկերությունը ունի համապատասխան ոլորտում աշխատանքների կատարման փորձ, անկախ այն հանգամանքից, այդ աշխատանքները կատարվել են օրենսդրությամբ պահանջվող լիցենզիայի առկայությամբ, թե ոչ:

Առանձին դեպքերում մրցույթի հանձնաժողովի կողմից խախտվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջը և ՀՀ օրենքի խախտմամբ ընդունվել այլ որոշում: Այսպես.

Երևանի թիվ 46 դպրոցի և ջեռուցման համակարգի կառուցման աշխատանքների ձեռք բերման անհրաժեշտությամբ պայմանավորված ՀՀ Երևանի քաղաքապետարանի կարիքների բավարարման նպատակով պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/37» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «ՊահՊարեխ» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը, որի գնային առաջարկը ամենացածրն է եղել և կազմել է 36,037.9 հազ. դրամ, մերժվել է՝ գույքահարկի մասին տեղեկանքի բնօրինակի փոխարեն պատճենը ներկայացնելու հիմքով: Ընկերության կողմից մրցույթի հայտի մերժման վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացվել է բողոք, ըստ որի ընկերությունը միաժամանակ մասնակցել է մաս այլ ծածկագրով մրցույթի, որի բացման նիստը տեղի է ունեցել մեկ օր առաջ, իսկ վերոհիշյալ տեղեկանքի բնօրինակը ներառվել էր եղել այդ մրցույթին ներկայացված հայտում:

Ելնելով վերոգրյալից և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 9-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներից, ըստ որի վարչական մարմիններն իրավունք չունեն անձանցից պահանջել կատարելու այնպիսի գործողություններ, որոնք արդեն իսկ կատարվել են այդ անձանց կողմից այլ գործողությունների շրջանակներում, ղեկավարվելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 53-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջով ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարությունը բավարարել է ընկերության կողմից ներկայացված բողոքը: Մրցույթի հանձնաժողովի կողմից հաշվի չառնելով այն հանգամանքը, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 53-րդ հոդվածի 4-րդ մասով սահմանվել է, որ լիազոր մարմնի որոշումը վերջնական է, եթե դատարանի կողմից այլ որոշում չի ընդունվել, լիազոր մարմնի որոշումը ստանալուց հետո նշանակվել է նիստ, որով վերականգնվել է «ՊահՊարեխ» ՍՊԸ-ի մրցույթի հայտը և պայմանագիր կնքելու փոխարեն նշանակվել է նոր նիստ, մրցույթի արդյունքների ամփոփման նպատակով:

Հրավիրված նոր նիստի ընթացքում հանձնաժողովի անդամների կողմից ներկայացված գնահատման թերթիկներով «ՊահՊարեխ» ՍՊԸ-ի մրցույթի հայտը նախորդ ժամանակահատվածում կատարված մմանատիպ աշխատանքների և ինժեներատեխնիկական անձնակազմի միջին մասնագիտական ստաժի չափանիշների գծով, որը նախկինում գնահատվել է մրցույթի հրավերի պահանջների համապատասխան, գնահատվել է անբավարար և մասնակցի հայտը մերժվել, խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 53-հոդվածի 4-րդ մասը:

Արդյունքում՝ հանձնաժողովի որոշմամբ «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/37» ծածկագրով մրցույթի հանձնաժողովի նիստի թիվ 2-րդ որոշումը, որով հաղթող է ճանաչվել ավելի բարձր գնային առաջարկ ներկայացրած «Գոր Տիգ» ՍՊԸ-ն (36,133.6 հազ. դրամ), թողնվել է անփոփոխ:

Գնումների գործընթացի իրականացման համար պատասխանատու անձինք, ովքեր պատասխանատվություն են կրում իրենց գործողությունների և որոշումների համար, նման վարքագծով, մասնակիցների մոտ վստահություն չեն ստեղծում գնումների համակարգի նկատմամբ:

Շատ դեպքերում լիազոր մարմին ներկայացված միանման բողոքները ստացել են տարբեր գնահատականներ, կիրառվել է երկակի ստանդարտ: Եթե մի դեպքում լիազոր մարմին ներկայացված բողոքը մմանատիպ խախտումների համար բավարարվել է , մեկ այլ դեպքում նման բողոքները չեն բավարարվել :

Մասնավորապես՝

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ -08/465» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Աբակ» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը մերժվել է նախորդ ժամանակահատվածում կատարված մամնատիպ աշխատանքների պայմանագրում տեխնիկական բնութագիր և գնման ժամանակացույց ներառված չլինելու պատճառաբանությամբ: ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը՝ որպես լիազոր մարմին, բավարարել է «Աբակ» ՍՊԸ-ի կողմից ներկայացված բողոքը, մեկնաբանելով, որ աշխատանքները կատարվել են համաձայն տեխնիկական փաստաթղթերի և նախահաշվի, որից էլ պարզ երևում է աշխատանքների բնութագիրը, իսկ պայմանագրում հստակ նշված է պայմանագրի ժամկետը, ուստի պայմանագրում տեխնիկական բնութագրեր ու ժամանակացույց առանձին ներառելու անհրաժեշտություն չկա:

Մեկ ուրիշ դեպքում՝ գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ -08/370» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Վահագն-94» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը նախորդ ժամանակահատվածում կատարված մամնատիպ աշխատանքների պայմանագրերի պատճեններում օրացուցային գրաֆիկների բացակայության պատճառով մերժելու վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացված բողոքը չի բավարարվել, մեկնաբանելով, որ ընկերությունը չներկայացնելով վերոհիշյալ օրացուցային գրաֆիկը բովանդակային առումով չի կատարել իր վրա դրված պարտականությունը:

Պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/299» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Սերժ Սկրտչյան» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը մերժվել է՝ աշխատանքային գրքույկի, դիպլոմի, աշխատանքային պայմանագրի պատճենների, աշխատանքների առանձին տեսակների իրականացման ժամանակացույցի, գնի առաջարկի վրա մասնակցի ստորագրությունը բացակայելու պատճառով: Լիազոր մարմին ընկերության կողմից ներկայացված բողոքը վերոհիշյալի վերաբերյալ բավարարվել է, մեկնաբանելով, որ մրցույթի հրավերով սահմանված չէ ստորագրման բնօրինակների ներկայացման պահանջ, ուստի ընկերությունը ներկայացնելով ստորագրված փաստաթղթերի պատճենները, բովանդակային առումով կատարել է հրավերով իր վրա դրված պարտականությունը:

Մեկ այլ դեպքում, լիազոր մարմնի կողմից մամնատիպ բողոքի պարագայում բողոքի պահանջը չի բավարարվել: Այսպես, գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/239» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Էջմիածնի Ջրշին» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտը մերժվել է այն պատճառաբանությամբ, որ վերջինիս

կողմից կնքված և ստորագրված չի եղել աշխատանքային գրքույկների պատճենների առաջին էջը, իսկ աշխատանքային պայմանագրի պատճենների առաջին և երկրորդ էջերի վրա կնիքը դրվել էր ստորագրության պատճենի վրա: Լիազոր մարմնի կողմից, ընկերության ներկայացրած բոլորը չի բավարարվել, մեկնաբանելով, որ ընկերությունը ներկայացրել է աշխատանքային գրքույկի պատճենի կնքված առաջին էջը առանց ստորագրության, հետևաբար, բովանդակային առումով չի կատարել հրավերով իր վրա դրված պարտավորությունը:

Պատկերը նույնն է Երևանի քաղաքապետարանի հայտի հիման վրա հայտարարված ԱՇՁԲ 08-101 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթում, որի գնման առարկա է հանդիսացել Աբովյան պուրակից Մյասնիկյան պողոտա (թունել) տրանսպորտային հանգույցի կառուցման աշխատանքների ձեռք բերումը, մրցույթում հաղթող է ճանաչվել «Բերմա» ՓԲԸ-ն, որի հետ 28.02.08թ կնքվել է ԱՇՁԲ 08-101 պայմանագիրը 759,486.3 հազ. դրամ պայմանագրային գնով:

Մրցույթին հայտեր են ներկայացրել նաև «Էջմիածին ջրչին» ՍՊԸ-ն՝ 755,887.27 հազ. դրամ, «Արփա Սևան» ՓԲԸ-ն՝ 729,000.1 հազ. դրամ գնային առաջարկներով:

Հաղթող ճանաչված մասնակցից 30,486.2 հազ. դրամով էժան գին առաջարկած «Արփա-Սևան» ՓԲԸ-ի հայտը մերժվել է նախորդ ժամանակահատվածում նմանատիպ աշխատանքներին վերաբերող փաստաթղթերում օտար լեզվով փաստաթղթերի առկայության, մասնագետների աշխատանքային գրքույկները, աշխատանքային պայմանագրերը և դիպլոմը մասնակցի կողմից ստորագրված և կնքված չլինելու և մրցույթի հայտի ապահովման ծածկագիրը սխալ լինելու հիմքերով: Ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ «Պրոմեթեյ Բանկ» ՍՊԸ-ի կողմից 11.02.08թ տրված բանկային երաշխիքում նշված ծածկագիրը ճիշտ է (նշված է ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08-101) ուղղակի շարունակությունում գրվել է, որ տրվում է «մրցակցային բանակցություններին մասնակցելու նպատակով»:

Հայտի հրավերով նախորդ ժամանակահատվածում նմանատիպ աշխատանքների ծավալը սահմանվել է 189,880.0 հազ. դրամ, այնինչ «Արփա-Սևան» ՓԲԸ-ն ներկայացրել է 1,416,330.0 հազ. դրամի նմանատիպ աշխատանքների պայմանագրեր, որոնցից միայն 532,200.0 հազ. դրամի փաստաթղթերում են առկա ռուսերեն լեզվով գրառումներ: Կամ որ նույնն է՝ միայն մասնագետների աշխատանքային գրքույկները, աշխատանքային պայմանագրերը և դիպլոմը մասնակցի կողմից ստորագրված և կնքված չլինելու պատճառով կնքվել է 30,486.2 հազ. դրամով ավելի բարձր գնով պայմանագիր:

Ընդ որում, հաղթող ճանաչված «Բերմա» ՓԲԸ-ն ներկայացրել է նախկինում կատարված 825,156.9 հազ. դրամ աշխատանքների պայմանագիր և պատվիրատուից տեղեկանք, որ այդ պայմանագրերի շրջանակներում կատարվել է 766,258.08 հազ. դրամի աշխատանքներ և այդ փաստը մրցութային հանձնաժողովի կողմից դիտարկվել է որպես պայմանագրի պատշաճ կատարում այն պարագայում, երբ մրցույթի հրավերով պահանջվել է պայմանագրային փոփոխությունների դեպքում ներկայացնել նաև այդ պայմանագրային փոփոխությունները, որը «Բերմա» ՓԲԸ-ի կողմից չի կատարվել:

Երևանի քաղաքապետարանի հայտի հիման վրա գործակալության կողմից հայտարարված ՄԲԱՇՁԲ 07-68 մրցակցային բանակցություններում, որի գնման առարկա է հանդիսացել «Հերացու փողոցից մինչև Խորենացի շրջանային կատեգորիայի մայրուղու կառուցման» աշխատանքները, մրցույթում հաղթող է ճանաչել «Բերմա» ՓԲԸ-ին՝ 977,469.3 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

Մրցակցային բանակցությունների հայտեր են ներկայացրել նաև «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ն՝ 965,029.45 հազ. դրամ, «Դորոժնիկ» ՍՊԸ-ն՝ 1,194,365.05 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

«Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ի հայտը մերժվել է բանկային երաշխիքում «մրցակցային բանակցություններ» բառերի փոխարեն «մրցութային բանակցություններ» նշելու պատճառով, նմանատիպ աշխատանքների պայմանագրի անբաժանելի մասը հանդիսացող թիվ 5 հավելվածը չներկայացնելու պատճառաբանությամբ, որը ընդամենը աշխատանքների հանձնման ընդունման արձանագրության օրինակելի ձև է, հրավերով պահանջվող «ասֆալտհարդարիչի» փոխարեն պահանջվող տեխնիկական միջոցների մասին տեղեկանքում «ասֆալտփռիչ» նշելու պատճառով և ենթակապալառուի կողմից ներկայացված նմանատիպ պայմանագրի պատճենի մեջ գրառված է «Արտաշատի ԷՅՇ» ԲԲԸ, սակայն պետռեզիստի վկայականում նշված է «Արտաշատի ԷՅՇ» ՍՊԸ:

«Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ն, հանձնաժողովի ընդունած որոշումը հայտը մերժելու վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացրել է բողոք, որը բավարարվել է: «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ի հայտը գնահատել է հրավերի պահանջներին համապատասխան և արդեն հրավերի պահանջներին համապատասխան երկու մասնակիցների՝ «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ի և «Բերմա» ՓԲԸ-ի մասնակցությամբ մրցակցային բանակցությունների արդյունքում «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ն նվազեցրել է գնային առաջարկը մինչև 888,000.0 հազ. դրամ:

Մրցույթում հաղթող է ճանաչվել «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ն, որի հետ 13.06.07թ կնքվել է ՄԲԱՇՁԲ 07-68 պայմանագիրը 888,000.0 հազ. դրամ պայմանագրային գնով:

Հարկ է նշել, որ եթե «Արարատ ճանշին» ՍՊԸ-ն չբողոքարկեր մրցութային հանձնաժողովի ընդունած որոշումը, ապա ընդամենը ուղղագրական սխալների համար հայտը հանձնաժողովի կողմից մերժելու պատճառով, պետբյուջեին կհասցվեր 89,469.3 հազ. դրամի վնաս:

Պատկերը նույնն է ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության հայտի հիման վրա կազմակերպված ԱՇՁԲ 08-507 ծածկագրով մրցույթում, որի գնման առարկա է հանդիսացել Արագածոտնի մարզի թիվ 1 ավագ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռք բերումը, հաղթող ճանաչվել «Էրեբունու Շինվերանորոգում» ԲԲԸ-ն՝ 66,275.97 հազ. դրամ գնային առաջարկով: Մրցույթի մասնակից «Խապարտշին» ՍՊԸ-ի հայտը հանձնաժողովի կողմից մերժվել է ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ ներկայացված քաղվածքը հրավերի պահանջներին չհամապատասխանելու պատճառով:

«Խապարտշին» ՍՊԸ-ն հայտի մերժման վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացրել է բողոք, որը բավարարվել է, «Խապարտշին» ՍՊԸ-ի հայտը գնահատել է բավարար և մրցույթում հաղթող է ճանաչել «Խապարտշին» ՍՊԸ-ին 65,976.16 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից կազմակերպված մրցույթների հանձնաժողովների կողմից մասնակիցների ներկայացրած հայտերը անբավարար գնահատելու հետևանքով լիազոր մարմին բողոքարկելու արդյունքում բավարարված բողոքների հիման վրա գնման պայմանագրեր է կնքվել բողոքի արդյունքում հաղթող ճանաչված ընկերությունների հետ, սակայն մի շարք դեպքերում հաղթող ճանաչված ընկերությունների հետ պայմանագրեր կնքելուց հետո, պատվիրատուների կողմից գնման պահանջի դադարեցման հետ կապված կայացած մրցույթները հայտարարվել են չեղյալ: Այնուհետև, կնքված պայմանագրերը չեղյալ հայտարարելուց հետո պատվիրատուների կողմից նախատեսված աշխատանքների համար ավելի բարձր գներով մեկ անձից գնման ձևով գնման պայմանագրեր է կնքվել մինչև բողոքարկումը հաղթող ճանաչված ընկերությունների հետ: Մասնավորապես՝

ՀՀ Արագածոտնի մարզի գ. Կարբիի միջնակարգ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների համար պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-07/257» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Արագածի բերրիություն» ՓԲԸ-ի կողմից ներկայացված հայտը 99,938.9 հազ. դրամ գնային առաջարկով մերժվել է և հաղթող է ճանաչվել «Ագարակ» ԲԲԸ-ն՝ 115,999.9 հազ. դրամ գնային առաջարկով: «Արագածի բերրիություն» ՓԲԸ-ի կողմից լիազոր մարմին ներկայացվել

է բողոք, որը բավարարվել է: Բողոքի բավարարման արդյունքում «Արագածի բերրիություն» ՓԲԸ-ն ճանաչվել է հաղթող և կնքվել է պետության կարիքների համար կապալային աշխատանքների կատարման պետական գնման պայմանագիր: 2007թ. ապրիլի 20-ին մրցույթի հանձնաժողովը, հիմք ընդունելով ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության գրությունը՝ գնման պահանջը դադարելու վերաբերյալ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 38-րդ հոդվածի 1-ին կետի բ/ ենթակետի համաձայն, մրցույթը հայտարարել է չկայացած:

Մրցույթը չեղյալ հայտարարելուց և գնման պայմանագիրը լուծելուց հետո ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունը մեկ անձից գնում կատարելու ձևով պայմանագիր է կնքել «Ագարակ» ԲԲԸ-ի հետ 118,000.0 հազ. դրամ արժեքով (նախկինում ընկերության կողմից առաջարկվել էր 115,999.9 հազ. դրամ): ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությունը իր նախասիրած մասնակցին հաղթող ճանաչելու և նրա հետ կասկածելի պայմաններով պայմանագիր կնքելու համար ՀՀ պետական բյուջեին հասցրել է 18,061.0 հազ. դրամ վնաս:

Երևանի թիվ 75 դպրոցի վերանորոգման աշխատանքների ձեռք բերման համար Երևանի քաղաքապետարանի հայտով գործակալության կողմից կազմակերպված ԱՇՁԲ 08-27 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթում հաղթող է ճանաչվել «Նաիրիշին» ԲԲԸ-ն՝ 75,379.76 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

«ՍՄԱԼԱ» ՍՊԸ-ն, որի գնային առաջարկը կազմել է 73,856.4 հազ. դրամ, մրցութային հայտերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացրել է բողոք, որը բավարարվել է և կնքվել պետական գնման պայմանագիր:

Բողոքի բավարարման մասին տեղեկացված լինլու հաջորդ օրը, 12.03.08թ-ին, Երևանի քաղաքապետարանի գրությամբ աշխատանքի գնման պահանջը դադարեցվել է, իսկ մրցույթը համարվել է չկայացած :

Հետագայում Երևանի քաղաքապետարանը մեկ անձից գնման ընթացակարգով Երևանի թիվ 75 դպրոցի վերանորոգման աշխատանքների կատարման պայմանագիր է կնքել նույն «Նաիրիշին» ԲԲԸ-ի հետ արդեն 88,900.0 հազ. դրամ պայմանագրային գնով, որը 15,043.6 հազ. դրամով գերազանցում է բողոքարկման արդյունքում հաղթող ճանաչված «ՍՄԱԼԱ» ՍՊԸ-ի գնային առաջարկը:

Երևանի քաղաքապետարանի հայտով գործակալության կողմից կազմակերպված ԱՇՁԲ 08-28 ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի, որի գնման առարկան հանդիսացել է Երևանի թիվ 161 դպրոցի վերանորոգման աշխատանքների ձեռքբերումը, հաղթող է ճանաչվել «Ամարաս Յուս» ՍՊԸ-ն 52,992.48 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

Մրցույթի հանձնաժողովի կողմից մերժվել են 51,552.11 հազ. դրամ գնային առաջարկով «ՍՍԱԼԱ» ՍՊԸ-ի և 50,431.37 հազ. դրամ գնային առաջարկով «Ագարակ» ԲԲԸ-ի մրցութային հայտերը: «ՍՍԱԼԱ» ՍՊԸ ընկերությունը հայտի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ լիազոր մարմին ներկայացրել է բողոք, որը բավարարվել է և կնքվել պետական գնման պայմանագիր:

Բողոքի բավարարման մասին տեղեկացված լինելու հաջորդ օրը Երևանի քաղաքապետարանի գրությամբ աշխատանքի գնման պահանջի դադարեցման հիմքով մրցույթը ճանաչվել է չկայացած:

Հետագայում, Երևանի քաղաքապետարանը մեկ անձից գնման ընթացակարգով Երևանի թիվ 161 դպրոցի վերանորոգման աշխատանքների կատարման պայմանագիր է կնքել նույն «Ամարաս Յուս» ՍՊԸ-ի հետ արդեն 61,500.0 հազ. դրամ պայմանագրային գնով, որը 11,068.6 հազ. դրամով գերազանցում է «Ագարակ» ԲԲԸ-ի գնային առաջարկը:

ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության կարիքների համար ՀՀ Արարատի մարզի գ.Սուրենավանի ավագ դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների ձեռք բերման համար պետական գնումների գործակալության կողմից կազմակերպված «ՊԳԳ - ԱՇՁԲ -08/578» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից հաղթող է ճանաչվել «Արտյոմ Սինասյան» ՍՊԸ ընկերությունը՝ 66,383.2 հազ. դրամ գնային առաջարկով:

Մրցույթին մասնակցել և հայտ են ներկայացրել նաև «Արարատշին» ԲԲԸ-ն 61,224.7 հազ. դրամ, «Վահագն -94» ՍՊԸ-ն՝ 61,416.3 հազ. դրամ և «Մանուելա» ՍՊԸ-ն՝ 65,280.6 հազ. դրամ գնային առաջարկներով, որոնք մրցույթի հանձնաժողովի կողմից մերժվել են՝ մրցույթի հրավերի պահանջներին չհամապատասխանելու պատճառով:

«Մանուելա» ՍՊԸ ընկերության կողմից լիազոր մարմին ներկայացվել է բողոք, որը բավարարվել է: Բողոքի բավարարման արդյունքում «Մանուելա» ՍՊԸ ընկերությունը ճանաչվել է հաղթող, սակայն մրցույթի հաղթող ճանաչվելուց հետո անհայտ պատճառներով հրաժարվել է կնքել պետական գնման պայմանագիր: Հիմք ընդունելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 39-րդ հոդվածի 3-րդ կետը «Արտյոմ Սինասյան» ՍՊԸ-ին առաջարկվել է կնքել պետական գնման պայմանագիր:

Մրցույթի հանձնաժողովը «Արարատշին» ԲԲԸ ընկերության հայտը մերժել էր՝ նշելով, որ գնի առաջարկը չի համապատասխանել ընդհանուր աշխատանքների և աշխատանքների առանձին տեսակների իրականացման ժամանակացույցին, ինչպես նաև առաջարկվող գնի հաշվարկին, իսկ «Վահագն-94» ՍՊԸ ընկերության հայտում բացակայել է տարածքային քաղաքացիական դատարանի՝ անվճարունակ ճանաչված չլինելու մասին տեղեկանքը:

«Արտյոմ Մինասյան» ՍՊ ընկերության կողմից ներկայացված հայտի ուսումնասիրությամբ պարզվել է, որ ընկերության կողմից ներկայացված մրցույթի հայտում առկա են ակնհայտ կեղծ տվյալներ: Ընկերությունը գնման պայմանագիր կնքելու նպատակով ներկայացրել է կեղծ տվյալներ, որոնք արտացոլել է 2007թ. ֆինանսական հաշվետվություններում:

Մրցույթի հրավերով որպես որակավորման չափանիշ, նախորդ ժամանակահատվածում ամբողջությամբ պատշաճ իրականացված մանատիպ աշխատանքների վերաբերյալ ներկայացված տեղեկանքով 2007թ. կատարված աշխատանքների ծավալը կազմել է 21,797.0 հազ. դրամ (այդ թվում՝ ԱԱՀ), սակայն հարկային տարածքային մարմնի կողմից կնքված և ստորագրված 2007թ. «ֆինանսական արդյունքների մասին» Ձև 2-ի մեջ աշխատանքների, ապրանքների, ծառայությունների իրացումից հասույթը առանց ԱԱՀ ցույց է տրվել 8,986.1 հազ. դրամ: Ընկերությունը ներկայացրել է ակնհայտ կեղծ տվյալներ, որը մրցույթի հանձնաժողովի կողմից հաշվի չի առնվել և հայտը չի մերժվել:

«Արարատշին» ԲԲ և «Վահագն-94» ՍՊ ընկերությունների կողմից չի բողոքարկվել մրցույթի հանձնաժողովի կողմից ձևական նկատառումներով և բովանդակային առումով նշանակություն չունեցող թերությունների համար մերժված հայտերը, որի արդյունքում հնարավոր կլիներ կնքել պայմանագիր էժան գնով և տնտեսել շուրջ 5 մլն դրամ:

Ուսումնասիրությունից ակնհայտ է դառնում, որ մրցույթների հանձնաժողովների կողմից մասնակիցների որակավորման չափանիշները սխալ գնահատելու արդյունքում բազմաթիվ դեպքերում հայտերը առանց հիմքերի մերժվում են և լիազոր մարմին չբողոքարկելու հետևանքով մնում առանց պատասխանի, արդյունքում հաղթող են ճանաչվում ավելի թանկ գին առաջարկողները:

Պատկերը նույնն է Գեղարքունիքի մարզի ք. Սևանի թիվ 7 դպրոցի հիմնանորոգման աշխատանքների գնման համար պետական գնումների գործակալության «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/511» ծածկագրով բաց նպատակային մրցույթի հանձնաժողովի կողմից «Իշխանհատակ» ՍՊԸ-ի ներկայացրած հայտի մերժման ճակատագիրը: Ընկերության կողմից լիազոր մարմին ներկայացված բողոքը բավարարվել է. «Իշխանհատակ» ՍՊԸ-ն ճանաչվել է հաղթող և նրա հետ կնքվել է պայմանագիր: 2008թ. հուլիսի 27-ին ՀՀ կրթության և գիտության նախարարությունը ՀՀ քաղաքաշինության նախարարությանն ուղղված գրությամբ գնման պահանջը դադարեցրել է և համաձայն «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 38-րդ հոդվածի 1-ին կետի բ/ ենթակետի մրցույթը հայտարարել է չկայացած:

Պատվիրատուների կողմից չի արժեվորվել դրամական միջոցները խնայողաբար օգտագործելու նշանակությունը հայտերը գնահատելու և հաղթողներին որոշելու ընթացքում:

Գնումների կազմակերպման մասն վիճակը, որը պարունակում է կոռուպցիոն մեծ ռիսկ, ոչ միայն ավելացնում է պետական մարմինների գործունեության հետ կապված ծախսերը, այլև հանգեցնում է պետական ծառայության ցածր որակի:

Գնումների գործընթացը գործել է անարդար սկզբունքներով և հարուստ է հովանավորչության, խտրականության և այլ տեսակ չարաշահումների դեպքերով:

Չնայած այն հանգամանքին, որ պետական գնումների համակարգում գործող շատ կանոններ և ընթացակարգեր մշակված են այնպես, որ խրախուսեն և ապահովեն մրցակցությունը մասնակիցների միջև, սակայն մրցույթների հանձնաժողովների, ինչպես նաև լիազոր մարմնի կողմից կիրառվող երկակի մոտեցումները սահմանափակում են մրցակցությունը:

Վերոնշյալից կարելի է եզրակացնել, որ ոչ բոլոր դեպքերում է գնման պայմանագիր կնքելու իրավունքը շնորհվում այն մասնակցին, որը, հիմնվելով պատվիրատուի կողմից սահմանված գնահատման չափանիշներին, առաջարկում է լավագույն պայմանները:

Գնումներին մասնակցելու հավասարությունը

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից պետության կարիքների համար ապրանքների ձեռք բերման նպատակով մրցույթների կազմակերպման ընթացքում թույլ է տրվել խախտումներ՝ կազմակերպություններին գնումներին մասնակցելու հավասարությունը ապահովելու ուղղությամբ: Կազմակերպված բազմաթիվ մրցույթներում խախտվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը, ըստ որի արգելվում է միևնույն անձին պատկանող բաժնեմաս ունեցող կազմակերպությունների միաժամանակյա մասնակցությունը գնման միևնույն գործընթացին:

Գնումների կազմակերպված գործընթացի ստուգմամբ պարզվել է, որ պետության կարիքների համար ավտոմեքենաների ձեռք բերման նպատակով կազմակերպված մրցույթներից ընտրանքային կարգով ուսումնասիրված փաթեթներից 16-ում գնման միևնույն գործընթացին մասնակցել են միևնույն անձի կողմից հիմնադրված և ավելի քան հիսուն տոկոս

այդ անձին պատկանող բաժնեմաս ունեցող կազմակերպությունները՝ «Կարկոմավտո» ՍՊԸ, «Գալոպեր» ՍՊԸ, «Մեզնա» ՍՊԸ, «Մուրան» ՍՊԸ, «Վեկար» ՍՊԸ և «Ֆորա» ՍՊԸ:

Մրցույթների հանձնաժողովների կողմից փաստը հաշվի չի առնվել և մրցույթները չեղյալ չի հայտարարվել: Արդյունքում՝ պետական բյուջեից հատկացված միջոցների հաշվին կազմակերպված մրցակցային գործընթացը չի ապահովել արդյունավետ, թափանցիկ և ոչ խտրական գնում:

ՀՀ վերահսկիչ պալատի նախագահի հրամանի համաձայն պետական բյուջեի միջոցների հաշվին «Կարկոմավտո» ՍՊԸ-ից պետական կամ ծառայողական գաղտնիք չպարունակող ապրանքների ձեռք բերման գործընթացի նկատմամբ իրականացված հանդիպակաց ստուգման արդյունքում պարզվել է, որ կնքված պայմանագրերի շրջանակներում 2007-2008թթ. ընթացքում ընկերության կողմից մատակարարվել է 647,831.5 հազ. դրամի մեքենաներ:

Պետության կարիքների համար ձեռք բերված ավտոմեքենաների գների վերլուծությունից պարզվել է, որ այն գնվել է ավելի էժան, քան կազմել են նույն ժամանակահատվածում շուկայում գործող և ընկերության կողմից այլ կազմակերպություններին վաճառված նմանատիպ ավտոմեքենաների գները:

Մեկ անձից գնում

ՀՀ պետական բյուջեում կատարվող վերաբաշխումներով և ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացումներով գնումները հիմնականում կատարվել են մեկ անձից գնում կատարելու ձևով, որը հանգեցրել է ոչ մրցակցային հիմունքներով գնումների կատարմանը:

Պետության կարիքների համար նախորդ տարիներին կնքված շինարարական աշխատանքների կատարման պայմանագրերում փոփոխություն կատարելու մասին ՀՀ կառավարության 08.02.2007թ. թիվ 124-Ն և 25.12.2008թ. թիվ 1573-Ն որոշումների համաձայն կնքված 136 պայմանագրերում կատարվել է փոփոխություն: Փոփոխման արդյունքում 2007-2008թթ. կնքված պայմանագրերով նախատեսված աշխատանքների արժեքը ավելացել է 16,996,687.7 հազ. դրամով: Աշխատանքների կատարման նախագաժանախառնաշվառյալի փաստաթղթերի համաձայն պայմանագրերում կատարվել են ծավալային, գումարային և ժամկետային փոփոխություններ, շրջանցելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի «գ» կետի պահանջը, խուսափելով գնման առանձին ընթացակարգերի

անցկացումից: ՀՀ կառավարության որոշումներով նախատեսված շինարարական աշխատանքների պայմանագրերում կատարվել է փոփոխություններ, խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջը:

Հարկ է նշել, որ վերը նշված որոշումներով նախատեսվել է պայմանագրերում փոփոխություններ կատարել առանց ՀՀ ֆինանսների նախարարության համաձայնության: Արդյունքում՝ պետական միջոցների ծախսման ընթացքում չի ապահովվում պետության կարիքների տնտեսապես շահավետ պայմաններով բավարարում:

Մրցակցային բանակցություններ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի կողմից 2006-2007-2008թթ. իրականացված մրցակցային բանակցությունների ձևով գնումներ կատարելու գործընթացի ուսումնասիրությունից պարզվել է, որ մրցակցային բանակցությունների ձևով կատարվող գնումները զուրկ են հիմնավորումից: Պատվիրատուների կողմից գնման ձևի ընտրությունը կատարելիս չեն հիմնավորել գնման անհետաձգելի պահանջի առաջացման և մրցույթի ձևի կիրառումը՝ ժամկետի առումով կանխատեսելի չլինելը:

Կազմակերպված գնման ընթացակարգերի օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության և փաստաթղթային գնահատման շրջանակներում ստուգված 140 գնման ընթացակարգերի արձանագրություններից 73-ում օրենքով սահմանված կարգով հրավերի պահանջ են ներկայացրել 2 և ավելի կազմակերպություններ, սակայն մրցակցային բանակցության հայտ է ներկայացրել մեկ կազմակերպություն, որը և ճանաչվել է հաղթող, իսկ 42 փաթեթներում հրավերի պահանջ են ներկայացրել 2 և ավելի կազմակերպություններ, սակայն մասնակիցներից մեկն է մրցույթի հրավերի պահանջներին համապատասխան փաստաթղթեր ներկայացրել և ճանաչվել հաղթող: Մնացած մասնակիցները մրցույթի հայտերը ներկայացրել են թերի:

Ստեղծված պատկերը հիմք է տալիս կարծիք արտահայտելու, որ մրցակցային բանակցությունները հիմնականում ընթանում են նախօրոք մշակված ընթացակարգով, որտեղ նախօրոք հայտնի են հաղթողները: «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 1-ին մասի «դ» կետով սահմանված մասնակիցների հետ միաժամանակյա բանակցություններ՝

առաջարկված գների նվազեցման հնարավորության վերաբերյալ դրույթը դառնում է անիմաստ, քանի որ միանձնյա հաղթողի կողմից նոր գնային առաջարկ չի արձանագրվում:

Նման գործընթացը չի կարող նպաստել գնման թափանցիկության ապահովման և հրապարակայնության բարձրացմանը: Չնայած այն հանգամանքին, որ «Մրցակցային բանակցություններ» ձևով գնումների գործընթացը կազմակերպվել է սահմանված կարգով, այնուամենայնիվ, գնումների այս ձևը, որպես այդպիսին չի գործում և վեր է ածվել «մեկ անձից» գնման ձևի, ինչը ակնկալվող արդյունավետություն չի ապահովում:

Եզրակացություն

- Կազմակերպությունում առկա է պլանավորման ոչ բավարար մակարդակ: Կազմակերպությունը ամբողջությամբ չի տիրապետում իրական հնարավորություններին և ակնկալվող եկամուտներին ու դրանց պլանավորմանը, որը պատճառ է դառնում կազմակերպության կողմից ոչ իրատեսական նախահաշիվների կազմմանը:
- Կազմակերպությունը, ունենալով բավարար միջոցներ, սեփական ծախսերի կատարման համար, գումար է ստացել պետական բյուջեից, որը հանգեցրել է տարեվերջին շահույթի ապահովմանը:
- Կազմակերպությունում կատարված հաշվապահական գրանցումներում և ֆինանսական հաշվետվություններում առկա են անհամապատասխանություններ: Ներկայացված հաշվետվությունները և տեղեկանքները պարունակում են սխալներ և արժանահավատ չեն:
- Ֆինանսական հաշվետվություններում չի արտացոլվել որպես պետական բյուջեի նկատմամբ պարտավորություն, սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող հիմնական միջոցների օտարումից առաջացած ԱԱՀ-ի գումարը՝ 373.3 հազ. դրամ և ֆիզիկական անձից գնված ավտոմեքենայի դիմաց վճարված գումարից «Եկամտահարկի մասին» ՀՀ օրենքի (հոդված 18 կետ 5) համաձայն հաշվարկված եկամտահարկի գումարը՝ 1,386.7 հազ. դրամ:
- Ակցիզային դրոշմանիշների տպագրական աշխատանքների համար կնքված ՊԱՇՁԲ -07/1 գլխավոր գնման պայմանագրի շրջանակներում կատարված աշխատանքների դիմաց «Էյ-Էմ-Փի-Ջի» ՍՊԸ-ին ավելի է հաշվարկվել և վճարվել 87,700.0 հազ. դրամ, որը ենթակա է վերականգնման պետական բյուջե:

- Ոչ բոլոր դեպքերում է գնման պայմանագիր կնքելու իրավունքը շնորհվել այն մասնակցին, ով հիմնվելով պատվիրատուի կողմից սահմանված գնահատման չափանիշներին առաջարկում է լավագույն պայմանները:
- «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսված գնման գործընթացի մրցակցային, արդյունավետ, թափանցիկ հրապարակային և ոչ խտրական հիմունքներով կազմակերպման գնման պահանջը բազմաթիվ դեպքերում խեղաթյուրվել է, չի կատարվել:
- Գործակալության պետի հրամանով ձևավորված շուկան ուսումնասիրող աշխատանքային խմբի կողմից համապատասխան աշխատանքներ չեն իրականացվել շուկան ուսումնասիրելու ուղղությամբ: Բազմաթիվ դեպքերում կազմակերպություններ ուղարկված հարցումները՝ ապրանքների շուկայական գները ճշտելու նպատակով մնացել են անպատասխան: Նամակների ուղարկման գործընթացը կրել է ձևական բնույթ:
- Աշխատանքները ոչ պատշաճ կազմակերպելու արդյունքում շուկան չի ուսումնասիրվել, պետության կարիքների համար ապրանքներ են գնվել շուկայականից բարձր գներով, երբեմն՝ մինչև մի քանի անգամ թանկ:
- Մտահոգության տեղիք է տալիս շուկայում գերիշխող դիրք ունեցող կազմակերպությունների կողմից բաց մրցույթներին մասնակցության ցածր մակարդակը, որը հանգեցնում է գնումների միջնորդավորված ձևով իրականացմանը և բերում է գների թանկացմանը, ինչպես նաև բարձր գների:
- Ուսումնասիրությունը ցույց է տալիս, որ պայմանագրով նախատեսված ապրանքները մատակարար կազմակերպությունները նույն ժամանակահատվածում պետությանը վաճառել են ավելի բարձր գներով, քան այլ կազմակերպություններին: Պայմանագրով ամրագրված 4.1 կետի պահանջը կրել է ձևական բնույթ:
- Պատվիրատուն խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 13 հոդվածի 2-րդ մասի պահանջը գնման առարկայի տեխնիկական բնութագիրը կազմելիս, հղում է կատարել ապրանքի առևտրային նշանին, ֆիրմային անվանմանը: Գնման առարկայի բնութագրում նախատեսվել է այնպիսի չափանիշներ, որոնք համապատասխանել են կոնկրետ ընկերության կոնկրետ ապրանքի չափանիշներին:
- Կամրջային կառույցների վերականգնման-ամրացման (Երևան-Սևան էստակադա) աշխատանքների ձեռք բերման համար, ԱՇՁԲ-08-476 պետական գնման պայմանագրով գինը գերազանցել է աշխատանքների փորձաքննություն անցած նախահաշվային արժեքը 24,730.68 հազ. դրամով:

- Բազմաթիվ դեպքերում ընկերությունների կողմից մրցույթներին մասնակցելու համար ներկայացված հայտերը հանձնաժողովները մերժել են՝ ձևական նկատառումներով, բովանդակային առումով նշանակություն չունեցող թերությունների համար: Ձևական պահանջների պահպանման նպատակով ընկերություններին ծանրաբեռնել են պարտականություններով: Արդյունքում, մրցույթների հաղթող են ճանաչվել ավելի բարձր գնային առաջարկ ներկայացրած մասնակիցները:
- Հաշվի չառնելով այն հանգամանքը, որ «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 53-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն լիազոր մարմնի որոշումը վերջնական է, եթե դատարանի կողմից այլ որոշում չի ընդունվել, «ՊԳԳ-ԱՇՁԲ-08/37» ծածկագրով մրցույթի հանձնաժողովի կողմից, լիազոր մարմնի որոշումը «ՊահՊարեխ» ՍՊԸ-ին հաղթող ճանաչելու վերաբերյալ չի կատարվել: Հաղթող է ճանաչվել ավելի բարձր գնային առաջարկ ներկայացրած «Գոր Տիգ» ՍՊԸ-ն:
- Լիազոր մարմին ներկայացված միանման բողոքները ստացել են տարբեր գնահատականներ, կիրառվել է երկակի ստանդարտ: Եթե մի դեպքում լիազոր մարմին ներկայացված բողոքը նմանատիպ խախտումների համար բավարարվել է, մեկ այլ դեպքում նման բողոքները մերժվել են:
- Լիազոր մարմին բողոքարկելու արդյունքում գնման պայմանագրեր է կնքվել բողոքարկման արդյունքում հաղթող ճանաչված ընկերությունների հետ, սակայն մի շարք դեպքերում պատվիրատուների կողմից գնման պահանջի դադարեցման հետ կապված կայացած մրցույթները հայտարարվել են չեղյալ: Այնուհետև նախատեսված աշխատանքների համար ավելի բարձր գներով մեկ անձից գնման ձևով գնման պայմանագրեր է կնքվել մինչև բողոքարկումը հաղթող ճանաչված ընկերությունների հետ:
- Գնումներ կատարելու ընթացքում ոչ բոլոր մասնակիցների նկատմամբ է ցուցաբերվում միանման և անկողմնակալ մոտեցում, առանց հիմնավոր պատճառների, ընդամենը մրցույթում իրենց նախասիրած մասնակցի չհաղթելու պատճառով, պատվիրատուների կողմից գնման պահանջը դադարեցվում է:
- Գնումների կազմակերպման ընթացքում չճշտված նախահաշիվների օգտագործումը, որը պարունակում է կոռուպցիոն մեծ ռիսկ ոչ միայն ավելացնում է պետական մարմինների գործունեության հետ կապված ծախսերը, այլ նաև հանգեցնում է պետական ծառայության ցածր որակի:

- Գնումների գործընթացը գործել է անարդար սկզբունքներով և հարուստ է հովանավորչության, խտրականության և այլ տեսակ չարաշահումների դեպքերով:
- Գնումներին մասնակցելու կազմակերպությունների հավասարությունը ապահովելու ուղղությամբ, կազմակերպված բազմաթիվ մրցույթներում խախտվել է «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը, ըստ որի արգելվում է միևնույն անձին պատկանող բաժնեմաս ունեցող կազմակերպությունների միաժամանակյա մասնակցությունը գնման միևնույն գործընթացին:
- ՀՀ պետական բյուջեում կատարվող վերաբաշխման և ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդից հատկացման հետևանքով գնումները հիմնականում կատարվել է մեկ անձից գնում կատարելու ձևով, որը հանգեցրել է ոչ մրցակցային հիմունքներով գնումների կատարմանը:
- ՀՀ կառավարության որոշումների համաձայն աշխատանքների կատարման պայմանագրերում կատարվել են ծավալային, գումարային և ժամկետային փոփոխություններ, շրջանցելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 23-րդ հոդվածի 1-ին մասի «գ» կետի պահանջը: Խուսափելով գնման առանձին ընթացակարգերի անցկացումից ՀՀ կառավարության որոշումներով նախատեսված շինարարական աշխատանքների կատարման պայմանագրերում կատարվել է փոփոխություններ, խախտելով «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջը:
- Մրցակցային բանակցություններով կատարվող գնումները գուրկ են հիմնավորումից: Պատվիրատուների կողմից գնման ձևի ընտրությունը կատարելիս չեն հիմնավորել գնման անհետաձգելի պահանջի առաջացման և մրցույթի ձևի կիրառումը՝ ժամկետի առումով կանխատեսելի չլինելու պատճառները:
- Մրցակցային բանակցությունները հիմնականում ընթանում են նախօրոք մշակված ընթացակարգերով, որտեղ նախօրոք հայտնի են հաղթողները: «Գնումների մասին» ՀՀ օրենքի 50-րդ հոդվածի 1-ին մասի «դ» կետով սահմանված մասնակիցների հետ միաժամանակյա բանակցություններ՝ առաջարկված գների նվազեցման հնարավորության վերաբերյալ դրույթը դառնում է անիմաստ, քանի որ միանձնյա հաղթողի կողմից նոր գնային առաջարկ չի արձանագրվում:

Առաջարկություններ

ՀՀ կառավարությանը՝

- Պետության կարիքների համար կազմակերպված ապրանքների, աշխատանքների և ծառայությունների գնման մրցույթներում մասնակիցների կողմից գերշահույթի ստացումը բացառելու, գործընթացում առկա կոռուպցիոն ռիսկը նվազեցնելու համար անհրաժեշտ է ստեղծել գներն ուսումնասիրող խումբ, որը մանրակրկիտ կուսումնասիրի շուկայում առկա գներն ու կկանխի գերատեսչությունների կողմից ներկայացված ոչ իրատեսական գներով կազմված նախահաշիվներով պահանջվող գումարների վճարումը:
- ՀՀ -ում վաճառվող ցեմենտի և գաջի միջնորդավորված գնումները բացառելու և պետության միջոցների ծախսման արդյունավետությունն ապահովելու նպատակով անհրաժեշտ է շուկայում գերիշխող դիրք ունեցող կազմակերպություններից գնվող ապրանքը (ցեմենտը) ընդգրկել ՀՀ ֆինանսների և էկոնոմիկայի նախարարի 25.01.2005թ. թիվ 426-Ն հրամանով հաստատված անվանացանկում:

Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեին՝

- Պետական բյուջեին հասցված վնասը վերականգնելու համար անհրաժեշտ է ստուգում կատարելու միջոցով վերականգնել.

✓ «Սերժ Սկրտչյան» ՍՊԸ-ի կողմից (ՀՎՀՀ 09202058 ք. Գորիս) 2008թ. իրացումից հասույթը՝ շինարարական աշխատանքների համար սահմանված նորմատիվային ակտերով նախատեսված նորմայից ավելի ծախսեր նվազեցնելու արդյունքում, պակաս շահույթ է ցույց տրվել 154,9 մլն դրամ, որից պակաս շահութահարկ է հաշվարկվել և վճարվել պետական բյուջե 30.9 մլն դրամ:

✓ «Արտյոմ Սինասյան» ՍՊԸ ընկերության կողմից (ՀՎՀՀ 08616085 ք. Սևան) 2007թ. հաշվետվություններով իրացումից հասույթը պակաս է ցույց տրվել 9,178.3 հազ. դրամ (Երևանի թիվ 16 միջնակարգ դպրոցի շինարարական աշխատանքներ), որից պակաս շահութահարկ է հաշվարկվել և վճարվել 1,835.6 հազ. դրամ:

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ի տնօրինությանը՝ ձեռնարկել միջոցառումներ արձանագրված թերությունները վերացնելու ուղղությամբ:

Մեկամսյա ժամկետում Վերահսկիչ պալատ ներկայացնել «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքի 24-րդ հոդվածի 2-րդ մասի գ) կետով սահմանված տեղեկատվությունը: